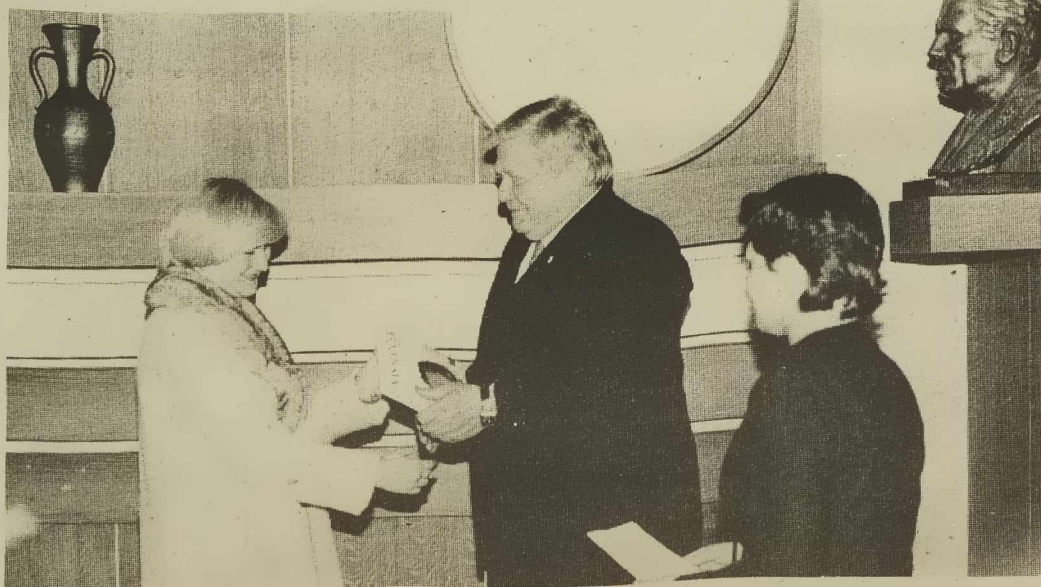

Leto XXXIII
Št. 9
Murska Sobota,
3. februarja
1981
CENA 4 DIN

VESTNIK

Na krajevnih uradih v soboški občini je bilo minulo soboto nadvse živahno. Starši otrok, ki so se rodili po 1. januarju letos, so namreč na slovesen način prejeli knjigo Naš malček in izpisek iz rojstne matične knjige, oboje pa sta jim predala predstavnik občinske skupščine in matičar. Podobne slovesnosti bodo v soboški občini vsako zadnjo soboto v mesecu.
Foto: A. Albert

Rezervirano za urednika

Od lanskega poletja lahko najdete v torkovih številkah našega lista rubriko »Nepozabna srečanja«, ki je bila med bralci dobro sprejeta. V teh zapisih želimo prikazati le delček doživljanja tistih srečanj, ki so imeli priložnost, da so se srečali z našim ljubljnim predsednikom Titom. Pripovedovanja posameznikov izžarevajo spoštovanje do velikega državnika in so le drobni kamenčki v velikem mozaiku najlepših mnenj, ki si jih je o našem predsedniku ustvarila svetovna javnost. Želimo, da bi v tej rubriki sodelovali vsi Pomurci, ki so se srečali s tovarišem Titom, mu stisnili roko, spregovorili z njim nekaj besed. Sporočite nam njihove naslove in obiskali jih bodo naši novinarji.

OB ZAKLJUČNIH RAČUNIH

Prakso temeljite obravnave rezultatov gospodarjenja ob sprejemanju zaključnih računov, in med letom ob periodičnih obračunih, so delavci že takoj v začetku sprejeli in osvojili kot možnost, da so na eni strani temeljito seznanjeni z rezultati svojega dela in da lahko sproti spoznavajo, kaj jih ovira; na drugi strani pa jim to daje možnost, da preko svojih delegatov neposredno vplivajo na samoupravne odločitve za odpravo morebitnih vzrokov in ovir za boljše gospodarjenje oz. politiko družbeno-ekonomskega razvoja temeljnih in drugih organizacij združenega dela.

V dosedanjih obravnava smo dobili dragocene izkušnje in smo tudi sproti dograjevali vsebinske in organizacijske priprave za uspešno izvedbo, tako da smo na območju gospodarjenja v letu 1980 in sprejemanje zaključnih računov dobro pripravili.

Zaostreni pogoji gospodarjenja pa so v letu 1980 v marsikateri delovni organizaciji v veliki meri vplivali na rezultate gospodarjenja in če na te zaostrene pogoje nismo odgovorili z doslednim uresničevanjem — v začetku leta sprejetih — stabilizacijskih programov, so rezultati lahko slabši, kot smo planirali. Zato so temeljne usmeritve sedita je aktivnosti uresničevanje stabilizacijskih ciljev, krepitev samoupravnega položaja delavcev in njihova odgovornost za nadaljnji razvoj samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov. Pri obravnavi analize in sprejemanju zaključnega računa pa moramo sindikati, skupaj z drugimi družbenimi dejavniki, zagotoviti celovit in kritične razprave o objektivnih in subjektivnih vzrokih — eventualno slabših rezultatov gospodarjenja — ter odgovorno odločanje delavcev v organizacijah združenega dela za njihovo odpravo. To še zlasti velja za temeljne in druge organizacije združenega dela, ki poslujejo z izgubo ali na robu rentabilnosti, ki morajo skladno s 152. členom ZZZD pripraviti programe ukrepov za odstranitev motenj.

Razprave v sindikalnih skupinah in na zborih delavcev v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih pa naj takoj tudi ocenijo predlog stabilizacijskega programa za leto 1981. Izkušnje, ki smo jih pridobili pri uresničevanju stabilizacijske politike v letu 1980 nam lahko dajo dobro štartno osnovo za še boljše rezultate pri uresničevanju politike stabilizacijskega programa v letu 1981. V tem programu je potrebno zlasti posvetiti pozornost varčevanju pri energiji in surovinah. V ta namen bodo sindikalne organizacije letos sprožile še posebno akcijo, v kateri se bodo dogovorile tudi o kontinuiranem zbiranju odpadnih surovin za predelovalno industrijo.

Plane temeljnih in enovitih delovnih organizacij za leto 1981 moramo — v kolikor se tega nismo storili — uskladiti z dogovori republiške in občinske resolucije o politiki družbeno-ekonomskega razvoja za leto 1981 in delavce v celoti seznaniti s planskimi aktivnostmi in rezultati pri pripravi in sprejemanju srednjeročnih planskih aktov za obdobje 1981-1985. V planih temeljnih in enovitih delovnih organizacij za leto 1981 je potrebno uskladiti poglavja o oblikovanju in delitvi dohodka in čistega dohodka z določili dogovora o uresničevanju družbene usmeritve o oblikovanju dohodka, sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Analizirati je potrebno tudi samoupravno organiziranost v organizacijah združenega dela kot podlago za nadaljnjo preobrazbo družbeno-ekonomskih odnosov ter ugotoviti, če se kaže potreba po drugačni samoupravni organiziranosti, da bi razvoj temeljne organizacije lahko zasledoval zastavljene cilje.

V preteklem letu je pomursko gospodarstvo doseglo zavirljive izvozne rezultate, vendar je še vrsta organizacij združenega dela, kjer imajo realne možnosti za prodor na tuja tržišča, pa do sedaj teh možnosti niso izkoristile. Zato pri obravnavi gospodarskih dosežkov moramo oceniti tudi naše realne možnosti pri povečanju izvoza.

Nenazadnje je potrebno oceniti, kako koristimo domače znanje za doseganje večje produktivnosti, uvajanje novejših tehnologije in posodabljanje strojev in opreme, oz. drugače rečeno, ali smo odprli vrata množični inventivnosti dejavnosti? Vsi občinski sveti Zveze sindikatov v Pomurju so leto 1981 proglasili za leto inovacij. Zato moramo tej dejavnosti na široko odpreti vrata v sleherno temeljno organizacijo; organizirati in normativno urediti vlogo in položaj množične inventivne dejavnosti; urediti nagrajevanje izumov in predlogov tehničnih izboljšav; zlasti pa programsko usmeriti to dejavnost za odpravo ozkih grl v proizvodnji in osvobajanja delovnega človeka od težkih in zdravju škodljivih del. Za doseg tega cilja pa v skladu s programom nameniti več sredstev kot pa so v OZD namenili.

Celotna aktivnost pri obravnavi rezultatov gospodarjenja in sprejemanju zaključnih računov je — v skladu z že znanimi navodili — pa mora prispevati k utrditvi samoupravnega in družbeno-ekonomskega položaja delavca, da bo dejansko celovito odločal o pogojih in rezultatih svojega dela.

Mirko Hajdinjak,
predsednik MS ZSS za Pomurje

LIJUTOMER

DOBRI ODNOSI

Komisija za verska vprašanja pri skupščini občine Ljutomer je priredila tradicionalni sprejem za vse predstavnike verskih skupnosti, ki delujejo na območju občine. Predsednica komisije tov. Milena Pirher je v uvodnem govoru ugotovila, da so bili odnosi med cerkvijo in družbo v preteklem letu zelo dobri. Cerkev in socialistična družba sta vzpostavila odnose zavečajoč se, da je več tistih stvari, ki družijo, kot pa tistih, ki ločujejo verske skupnosti in samoupravno socialistično družbo. Še posebej so vidni tu uspehi po obisku Josipa Vrhovca in Cvijetina Mijatovića pri poglavarju rimskokatoliške cerkve papežu Janezu Pavlu II. v preteklem letu. Prav tako je tudi predstavnik verskih skupnosti ljutomerske občine menil, da so zelo ugodni. Oba govornika sta ugotovila, da je tako sožitje temelj za nadaljnje odnose med obema skupnostima v ljutomerski občini.
D. L.

LEDAVA

PROGRAMSKE KONFERENCE

Na seji predsedstva občinske konference SZDL Lendava so med drugim obravnavali in potrdili stališča in sklepe nedavne programske-volilne konference, na kateri so razpravljali o enoletnem delovanju krajevnih konferenc ter občinske konference in njenih organov. Sklepi, ki so jih sprejeli, zavezujejo vse krajevne konference, da aktivirajo delovanje sekcij in odborov, zlasti sekcij za kmetijstvo, pri tem pa jim morajo pomagati tudi temeljne zadružne organizacije. V tem srednjeročnem obdobju bo med drugim potrebno zagotoviti prostore za nemoteno delovanje krajevnih konferenc. Na seji predsedstva so razpravljali še o predlogih in pripombah, ki so bili iznešeni na minulih javnih razpravah o bodočem razvoju občine, o predlogu statuta občine ter programu dela zborov občinske skupščine za letošnje leto.
Jani D.

GORNJA RADGONA

PO RESOLUCIJI VARČNEJE

Letošnja občinska resolucija, ki jo bodo pretehtali in najbrž še dodatno preresetali na četrtkovi seji občinskega izvršnega sveta, je izrazito stabilizacijsko usmerjena. To kažejo ne le kazalci glede predvidevanj na področju skupne in splošne porabe, produktivnosti, industrijske in kmetijske proizvodnje, temveč zlasti pri omejevanju investicijskih »apetitivov«, ki jim doslej čisto niso bili kos. Nekaj podobnega se jim obeta pri kadrovski politiki, ki jo bodo morali prejkone uskladiti z že znanimi družbenopolitičnimi izhodišči o kolektivnem delu, vodenju in odgovornosti in demokratizaciji vsega družbenopolitičnega dela in življenja. Znatne premike lahko pričakujejo tudi pri nadaljnjem razvoju in utrjevanju sistema SLO in družbene samozaščite ter pri informativni dejavnosti.
B. Ž.

MURSKA SOBOTA

V JUBILEJNEM LETU

Praznovanje 40-letnice vstaje in socialistične revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije je naloga izjemnega političnega pomena. Socialistična zveza kot fronta in najbolj množična družbenopolitična organizacija bo letos v murskosoboški občini nosilec pomembnih prireditev, ki bodo predvsem delovnega in manifestativnega značaja. V tej zvezi poudarjajo, da mora socialistična zveza svojo udeležbo uresničevati, kolikor je mogoče v okviru svojih rednih dejavnosti, s posebnim poudarkom na varčevanju in racionalni uporabi razpoložljivih sredstev. Posebna pozornost bo veljala tudi akcijam, katerih cilj je zlasti uveljavitev dela. Zato bo osrednja proslava v Murski Soboti le ena, in sicer pred 27. aprilom — dnevom OF, ko bo večja kulturna prireditev z revolucionarno vsebino in njenimi dosežki.
M. J.

Priprava zaključnih računov delovnih organizacij je v polnem teku in čeprav so zaostreni pogoji v letu 1980 vplivali na rezultate gospodarjenja, uspehi tudi v pomurskih delovnih kolektivih niso izostali. Na sprejemanje zaključnih računov smo Pomurci dobro pripravljani, slabosti, ki so se pojavljale v minulem letu, pa bo treba letos odpraviti in sprejeti temu ustrezne stabilizacijske programe.

Kažipot novim generacijam

V počastitev spomina velika naše revolucije in samoupravljanja Edvarda Kardelja je center za teorijo in prakso samoupravljanja Edvard Kardelj pripravil v Ljubljani dvodnevni posvet na temo »Samoupravljanje — pot osvobodjenja dela«. Ta znanstveni zbor v Ljubljani je pokazal, da izhodišča in stalnice Kardeljeve teoretične dediščine ostajajo trajna spodbuda in temeljna predpostavka stalnega vzpona revolucionarne teorije. Tega znanstvenega zbora se je udeležilo okrog 150 znanstvenih in javnih delavcev iz vse države, kot je v pozdravnem nagovoru poudaril direktor centra Peter Toš, pa bo marksistična ustvarjalna dediščina Edvarda Kardelja ostala temeljni kamen, neizčrpen vir inspiracije in kažipot novim generacijam samoupravljalcev in znanstvenih delavcev v naši deželi in v svetu. Znanstveni in javni delavci bodo na teh zborih vedno znova prodirali v globino misli in revolucionarne-

ga dela tega velikana, njegova teoretska spoznanja pa bodo bogatili z novimi dosežki in se zavzemali, da bodo njegove spodbujajoče misli in delo še bolj uspešno uporabljali v vsakodnevem boju za

socialistično samoupravljanje. Uvodni referat na tem zboru je imel Lazar Mojsov, predsednik predsedstva CK ZKJ, poudarki iz njegovega govora pa so:

— Vse probleme na poti socialistične graditve bomo uspešno premagovali edinole z nadaljnjim revolucionarnim razvojem socializma.

— Ideja samoupravljanja je že dobila tolikšen prostor, da je Kardelj po pravici poudarjal, »da samoupravljanje postaja ena od zakonitosti razvoja socializma kot svetovnega družbeno-zgodovinskega procesa«.

— Sedanji trenutek pa je morda trenutek najgloblje splošne krize sodobnega sveta od konca druge svetovne vojne.

— V kapitalističnih državah čedalje bolj kopni iluzija, da parlamentarni sistem in država blaginje že sama po sebi zagotavlja demokracijo in nenehno rast proizvodnih sil.

— Samoupravljanje je nedvomno ena objektivnih teženj sodobnega sveta, a še vedno bolj kot zgodovinska potencialnost kakor pa zgodovinska stvarnost.

— S krepitevijo samoupravljanja pri nas se nedvomno zožujejo možnosti za to, da bi se naš domači etatizem hranil z zunanji impulzi.

— Od zveze komunistov se zdaj na tem področju pričakuje, da bo poglobila spoznanja o bistvu današnje etape našega družbenega razvoja.

— Socialistični družbi ni tuj trg, ki vrednoti ekonomiko racionalnega gospodarjenja, temveč takšen trg, kjer stihistično nastajajo skupinsko-lastninski odnosi.

— Neuvrščene države so enotne v vseh bistvenih vprašanjih svoje strategije in taktike, kljub poskusom, da bi jih razdrli.

LETOŠNJA ENERGETSKA POLITIKA

Predsednik zveznega komiteja za energetiko in industrijo je na srečanju z novinarji podrobneje razgrnil letošnje energetske bilanco naše države, za katero so se dogovorile republike in obe pokrajini. Osnovne značilnosti letošnje energetske bilance Jugoslavije so uresničevanje sprejete energetske politike. Ta temelji na razvoju domačih energetskih virov, na varčevanju in nadomeščanju uvoznih goriv ter na preporazdelitvi med posameznimi vrstami.

Proizvodnja primarne

energije se bo letos povečala za 8 odstotkov. Med domačimi energetskimi viri se bosta najbolj povečala izkop premoga ter črpanje naravnega plina. Izkoriščanje prvega naj bi se povečalo za šestino, drugega pa kar za 20 odstotkov. Večja bo tudi izraba hidroenergetskih zmogljivosti. Energetska bilanca za letošnje leto predvideva, da se bo poraba nafte zmanjšala za 2 odstotka. Doma naj bi je načrpali za 2 odstotka več, uvozili pa za 3,5 odstotka manj. Močno pa se bo ob tem povečala pora-

ba premoga, in sicer za več kot tretjino, dve tretjini vseh količin pa bodo porabile termoelektrarne. Čeprav se bo uvoz nafte zmanjšal, je bomo letos uvozili čez 10 milijonov ton, doma pa je načrpamo 3,4 milijona ton.

Če pogledamo še strukturo porabe naftnih derivatov, velja poudariti, da se bo poraba tekočih goriv zmanjšala za 10 odstotkov, večji del pa je bodo namenili za petrokemijo. Najbolj se bo zmanjšala poraba bencina, mazuta in kurilnega olja.

Odmevi na kitajske obsodbe

Nedavne obsodbe v Pekingu so sprožile vrsto odmevov v svetovnih sredstvih javnega obveščanja. Tako »The Daily Nation« iz Nairobija piše, da »zdaj, ko je sojenje četverici končano, se bo nadaljeval boj za poglobitev takoimenovane pragmatične usmeritve, ki jo zagovarja Deng Xiaoping. Že

doslej je vrsta kadrov napredovala v državni in partijski hierarhiji, da bi zagotovila pragmatično nadzorstvo nad najvišjimi ustanovami v državi. Nedavno zasedanje centralnega komiteja pa je še okrepilo oblast Dengove skupine. Šahovske poteze so pripravljene, prav tako pa tudi

figure, ki bi jih odločni podpredsednik hotel videti na odločilnih položajih. Vendar pa osebna utrditev ne predstavlja dokončnega zmagoslavja za tako imenovano pragmatično usmeritev, ki si prizadeva razmahniti kitajsko družbo z uvajanjem tržnih zakonov v socialistični sistem gospodarstva«, ugotavlja omenjeni list.

Pariški »Le Matin« pa meni, da »se je pekingški proces končal z dvojnimi kompromisom: prizanesli so življenju Maove vdove, kot je očitno želela skupina Deng Xiaopinga, toda prizanešeno je bilo tudi spominu na nekdanjega predsednika, kar pa je nemara v nasprotju, kar je pričakoval novi kitajski veljak. Deng Xiaoping je veteran policijskih bojov, ki so pretresali kitajsko partijo in nedvomno mu obsodbe ni narekovalo sočutje. Deng je gotovo težil za drugačno smrtno obsodbo, se pravi, obsodbo maoističnega sistema, ki je z nezasišanim izgovorom, da se začel boj za »novega človeka«, nazadnje razjedal vse telo večne Kitajske, in prav ta obses so morali izžgati. Toda šele čez dve leti bo izrečena prava sodba, sodba, glede katere očitno še niso dosegli soglasja, se pravi obtožba o politični smrti maoizma. Odlog je torej dvojen: tako za Jiang Qing kot za Denga in njegove«, meni »Le Matin«.

O temeljih ameriške politike

Ameriško zunanje ministrstvo pod vodstvom novega državnega sekretarja pospešeno proučuje zunanjepolitične naloge in probleme ter poskuša čimprej oblikovati temelj ameriške politike za odnose s tujino. Tiskovni predstavnik zunanjega ministrstva je pojasnil, da razmer ne proučujejo zato, da bi spremenili ameriško zunanjo politiko, marveč da bi stališča prejšnje vlade uskladili s pogledi kabineta novega predsednika Reagana. Po prvih ocenah se sedanja ameriška stališča do evropske konference o varnosti in sodelovanju bistveno ne bodo spremenila, natančna politika Washingtona do tega vprašanja pa bo znana takoj, ko bo novi zunanji minister Haig končal takoimenovano »usklajevanje stališč ameriške zunanje politike z nacionalnimi interesi«.

Medtem pa so v Washingtonu sporočili, da so se v začetku prejšnjega tedna na celotnem ozemlju Združenih držav Amerike začeli dvajsetdnevni manevri ameriških strateških letalskih sil. Namen te vojaške vaje je preizkusiti pripravljenost za obrambo in odgovor ob morebitnem sovražnikovem napadu. V teh največjih manevrih sodeluje približno 100 tisoč vojakov, 800 bombnikov, pa tudi vojaška mornarica, enote komandosov in nekaj enot kanadske armade.

PRITISK NA IZRAEL — Na sestanku islamskih držav v Taifu so sprejeli vrsto sklepov o pritisku na Izrael. Tako »Deklaracija o Jeruzalemu« izraža vso podporo Palestincem in predvideva sankcije proti »podpornikom sionizma«.

Mednarodno leto invalidov

Letošnje leto je OZN proglasila za mednarodno leto invalidov. ZIS je decembra lani sprejel odlok o imenovanju jugoslovanskega odbora za mednarodno leto invalidov in v Sloveniji je že tudi izbran tak odbor, med tem ko v ostalih republikah in pokrajinah šele pripravljajo oblikovanje takšnih odborov. Posebna skupina na ravni federacije se je že lotila pripravljanja osnutka programa za to mednarodno leto invalidov, in sicer na podlagi predlogov, ki so jih podale organizacije, ki se ukvarjajo z vprašanji invalidov in invalidnosti.

Težišče naših programov za mednarodno leto invalidov bo vsekakor spodbujanje vseh dejavnikov, da ustvarjamo pogoje dela in življenja, ki bodo, čim bolj je mogoče, preprečevale invalidnost, kajti boljše je pr preprečiti kot pa zdraviti. Ker pa invalidnosti ni mogoče povsem preprečiti, bo poudarjena skrb za rehabilitacijo invalidov, saj je najpomembnejše usposabljanje invalidov za nadaljnje, čim bolj normalno življenje. Šele potem, ko se rehabilitacija pokaže kot neuspešna ali če zanjo ni nobene možnosti, pride na vrsto zaščita invalidov.

Še prej, na samem začetku, pa kaže ugotoviti število invalidov pri nas. Po podatkih iz invalidskih pokojnin namreč sodimo, da je pri nas že okrog poldrug milijon invalidov, vendar so to le delni podatki, kajti raziskave invalidnosti otrok, zlasti duševno prizadetih, kažejo, da je številka najbrž znatno večja, med tem ko praksa kaže, da vse več delavcev odhaja v pokoj na podlagi invalidnosti. Poznavalci razmer opozarjajo tudi na dejstvo, da so nagle invalidske upokojitve posledica mnogih neurejenih razmer v delu in življenju in da je torej treba storiti marsikaj, da bi takšen trend invalidnosti zaustavili.

PISMO IZ BEOGRADA

Mednarodno leto invalidov torej prihaja ko naročeno za spodbujanje akcij, ki smo se jih tudi sicer že lotevali. Kaže, da bo samo na ravni federacije kakih petnajst simpozijev in podobnih znanstvenih razprav in raziskovanj in da bo v tem letu izšlo tudi precej študij in podobnih knjig, ki bodo naš prispevek proučevanju vsega, kar povzroča invalidnost in kar sodi v reševanje problemov invalidov. Seveda bodo sodelovale razne organizacije, katerih delovanje na področju invalidnosti doslej ni prišlo do veljave toliko kot bi bilo potrebno. Toda samo raziskave, propaganda, sugestije zakonodajalcem in podobno ne more biti dovolj. Tudi samo delovanje na ravni federacije ne zadostuje, zato opažamo, da tečejo priprave na mednarodno leto invalidov prepočasi.

Jugoslovanski odbor za mednarodno leto invalidov se bo prvič sestel šele sredi prihodnjega meseca in takrat bo lahko le predlagal program akcij in aktivnosti, kajti sprejel ga bo lahko šele potem, ko bo dobil pripombe in predloge iz republik in pokrajin, oziroma ko bo dobil soglasje iz vseh republik in pokrajin. Tako pa bomo že prav blizu prvemu trimesečju leta brez množičnega delovanja, a šele prot polletju bo morda zagnanost na tem področju kaj večja. Vemo pač, da sočasno pripravljamo kongres samoupravljalcev Jugoslavije, da so se začele tudi že priprave na kongrese zveze komunistov, da o stabilizaciji in podobnih vsakdanjih problemih in akcijah sploh ne govorimo.

Toda, če o tem še tako razmišljamo, je vsekakor res tudi to, da prav v vsakdanjem življenju lahko postorimo hkrati z vsakdanjimi opravki mnogo več za varovanje pred invalidnostjo, saj je stabilnost in varnost dela prav tako del stabilizacije in uresničevanja ustrežnejše socialne politike, negovanje tako humanih kot drugih odnosov v naši družbi, saj invalidnost končno ni neekonomski pomena. Ekonomsko sposobnejše organizacije so takšne prav zato, ker je delo tako urejeno, da ima človek največji pomen v gospodarjenju in je torej tudi najbolj zavarovan pred invalidnostjo in vsakršnimi drugimi nesrečami, težavami, podcenjevanji, zanemarjanji in podobnim.

Sistem samoupravljanja je že sam po sebi najboljša varovalnica pred vsem, kar človeka telesno ali duševno pohablja in ga je zato treba dograjevati tako kot je potrebno. Mednarodno leto invalidov nas bo leše enkrat in s š enega zornega kota opozorilo na vrsto pomanjkljivosti v uresničevanju samoupravljanja, se pravi na delovanja, ki ne kažejo zadostne skrbi za človeka, kaj šele, če je invalid:

Viktor Širec

Telegrami

VARŠAVA — Množične protestne stavke, ki so bile napovedane za 28. januar v nekaterih poljskih mestih, med njimi tudi v Varšavi, so odložene do konca februarja. Tako je sklenilo vodstvo neodvisnih samoupravnih sindikatov, ki je izrazilo pripravljenost, da nadaljuje dialog z vlado o uresničitvi letošnjih družbenih sporazumov.

ALŽIR — Ameriški predsednik Ronald Reagan je poslal alžirskemu predsedniku Šadliju Bendžediddu sporočilo, v katerem se zahvaljuje za pomoč, ki jo je Alžirija nudila pri pogovorih okoli osvoboditve talcev v Iranu.

SAN SALVADOR — V glavnem mestu Salvadorja so ugrabili administrativnega sekretarja salvadorske komisije za človekove pravice Victorja Medrana. To je že tretji član te komisije, ki so ga ugrabili v zadnjih treh mesecih.

RANGUN — Kitajski premier Zhao Ziyang je ob obisku v Burmi ocenil, da »precej držav v jugovzhodni Aziji krepí svojo enotnost, koordinira akcije in se trudi za ohranitev miru in stabilnosti na tem območju«. Obenem je obtožil »velike in male hegemoniste«, da ustvarjajo ozračje napetosti na tem območju.

ANKARA — Turčija je prejšnji teden znova devalvirala svojo denarno enoto v primerjavi z ameriškim dolarjem. Po novem je treba odšteti za en ameriški dolar 91,90 lir (prej 89,25 lir). Po poročilih agencije PA je razmerje med zahodnonemško marko in turško liro nespremenjeno (45,15 lir za marko), pač pa se je spremenilo razmerje v primerjavi z britanskim funtom — funt je zdaj vreden 219,67 lir (prej 210,12) — in švicarskim frankom, ki je zdaj vreden 49,69 lir.

TEHERAN — Poslanec iranske islamske skupščine Mohamed Šarafat je opozoril skupščino in vlado, da uživajo kontrarevolucionarji popolno svobodo in da bodo ZDA še naprej kovalе zarote proti islamski republiki, kljub dobljenim pismenim jamstvom.

DUNAJ — Sklad za mednarodni razvoj OPEC je odobril Sri Lanki pet milijonov dolarjev posojila, ki ga bo morala vrniti v dvajsetih letih.

Telegrami

Kaj je z minimalnimi standardi?

Pred skoraj štirimi leti so v murskosoboški občini sprejeli samoupravni sporazum o minimalnih standardih za življenjske in delovne pogoje pri zaposlovanju delavcev. Namen tega sporazuma je predvsem v tem, da zagotovijo takšne življenjske, kulturne in socialne razmere, ki naj delovnim ljudem omogočijo kar najbolj aktivno vključevanje v življenjsko in delovno okolje, kakor tudi večjo socialno varnost zaposlenih. Seveda povsem v skladu z dogovori, zapisanimi v kratkoročnih in srednjeročnih programih ter ostalih dokumentih, ki posegajo na področje družbenoekonomskega razvoja murskosoboške občine.

In kaj ugotavljajo danes? Zlasti to, da se je ob podpisovanju tega pomembnega sporazuma pokazala prevelika formalnost, saj so podpisniki premalo upoštevali posledice, ki izhajajo iz doslednejšega uresničevanja nalog na tem področju. Kako si drugače predstavljati dejstvo, da je omenjeni spora-

zum mrtva črka na papirju. Tako smo soočeni z neljubo resnico, da je celoten proces sprejemanja samoupravnih sporazumov o minimalnih standardih za življenjske in delovne pogoje šel mimo delovnih skupnosti. Akcija se je še najbolj uveljavila v orga-

Komentiramo

nizacijah združenega dela s področja gradbeništva, industrije, kmetijstva in gozdarstva.

Ugotavljajo namreč, da predstavlja največji problem zagotavljanje stanovanjskih razmer delavcev, zlasti tistih, ki se zaposlujejo iz drugih krajev ali celo drugih republik, čeprav je takšnih primerov v občini dokaj malo. Morda pa je temu vzrok tudi določilo iz sporazuma, ki pravi: »Dokler živi v občini velik del prebivalstva, ki bi se želel zaposliti, pa mu zaradi nezadostne ponudbe delovnih mest v občini to ni

omogočeno, se bo ob povečanju novih zaposlitev smatralo, da imajo ti delavci stanovanjske pogoje zagotovljene, če stanovanje odgovarja minimalnim standardom, kar pomeni 5 kvadratnih metrov stanovanjske površine na delavca«. Brez dvoma so s tem določilom želeli zaposliti predvsem domače nezaposlene prebivalstvo in doseči njihovo čimprejšnje vključevanje. Vendar pa po drugi strani ugotavljajo, da mladi delavci, ki so se zaposlovali v zadnjih letih, niso dobili ustreznega stanovanja. Zato postaja problem stanovanj v murskosoboški občini še bolj očuten, zaostreje pa ga še prepočasna gradnja stanovanj.

Prav tako še vedno ni zagotovljen topli obrok med delom za vse delavce, pri čemer ne manjka tudi subjektivnih vzrokov. Zato se zavzemajo za zaostritev izplačevanja vrednostnih bonov za regresiranje prehrane med delom. Poleg tega pa večina organizacij združenega dela

v murskosoboški občini še ni pristopila k urejanju organiziranega prevoza na delo in z dela.

Spiro zaostrenih pogojev gospodarjenja in politike racionalnega zaposlovanja v tem srednjeročnem obdobju bo vsekakor kazalo zaostriti tudi izvajanje samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih. To pa pomeni, da morajo vse organizacije združenega dela uskladiti razmere za že zaposlene z ustreznimi standardi, kar morajo zagotoviti vsi udeleženci samoupravnega sporazuma. V kolikor organizacija združenega dela ni podpisala tega sporazuma, ne sme zaposlovati novih delavcev. Tiste organizacije združenega dela, ki bodo zaposlenost povečale nad dogovorjeno stopnjo, pa morajo izločiti še dodatna sredstva za nekatere namene skupne porabe. Dabi vse to v praksi dosegli, pa je treba zlasti angažirati odbor podpisnikov za izvajanje in spremljanje tega sporazuma, katerega delo je za zdaj zamrlo.

M. Jerše

MALA ANKETA

(Ne)zadovoljstvo s storitvami

V taki priložnostni anketi se seveda niti približno ne da razkriti, kakšne vzpone in padce zajema tako imenovano drobno gospodarstvo, nad katerim se nemalokrat z vso pravico ali pa kdaj pa kdaj tudi neupravičeno znašamo. Posredi so le mnenja posameznikov, ki so zadovoljni ali negodujejo ali pa stežka sploh kaj povedo rekoč, da se jim utegne povedana beseda maščevati.

Menda je jasno, da vsi nismo za vse in da se nam tu pa tam, najraje nenadejano, kaj pokvari ali uniči in ne vemo natanko, na koga bi se obrnili. Posebej še takrat, ko gre za kakšno malenkost. Telefoniramo, iščemo, se dogovarjamo, čakamo. Če nam spodleti, se pač moramo znajti, kakor najbolje vemo in znamo. Tudi za ceno vezi in poznanstev, ki so v drobnem gospodarstvu — to si kar priznamo — področje zase. Za spoznanje bolje je, ko nam jo zagode denimo kakšen stroj v gospodinjstvu ali motorno vozilo, saj nam je v tem primeru več ali manj jasno, na koga se je treba obrniti. Zastavlja pa se jasno da vprašanje, če bomo z opravljeno storitvijo tudi zadovoljni. Sicer pa naj spregovore anketiranci.

JOŽE TOMINEŠEK iz Ljutomer: V svoji pisarni imam obešen napis: Če hočemo biti veliki, ne bodimo obrtniki. Sicer ga ni treba jemati dobesedno, pa vendar, kjer je dim, je tudi ogenj. Obrtni storitve človek najbolj pogreša, če jih ni. V Ljutomeru recimo že lep čas nimamo čevljarja. Po drugi strani pa imamo na drugih področjih

obrtnih dejavnosti tolikšen presežek, da lahko na veliko izbiraš med najrazličnejšimi ponudniki. To mi nikakor ni povšeči. Sicer pa moramo priznati, da je kvaliteta obrtnih storitev, vsaj razpoložljivih, zelo dobra, če ne odlična. Področje zase so sicer cene, vendar se tudi zanje najde logično pojasnilo, za marsikoga nerazumljivo, a ga je treba sprejeti, naj bo tako ali drugačno. Upam, da se bodo stvari tudi na tem področju kmalu premaknile na bolje.

IŠTVAN KOŠA iz Lendave: Že dalj časa je znano, da obrtna dejavnost v naši občini ni dovolj razvita in da pogrešamo predvsem storitvene dejavnosti, vzemimo servise za gospodinske naprave in podobno. Podobno je pri servisiranju in popravilih televizijskih sprejemnikov, saj premoremo le eno samo tovrstno servisno delavnico, ki seveda ne zmore vseh del. Treba je čakati, da se človek že kar naveliča in se obenem sprašuje, kje so razlogi za take razmere. Mar nismo delno tudi sami krivi, da je temu tako, kajti obrtnikom očitno ni bila v dovoljšnji meri nudena pomoč pri urejanju ustreznih prostorov, kjer bi lahko opravljali svojo dejavnost. Če bi jih bilo več, bi lahko med njimi zavladala zdrava konkurenca, občani pa bi bili verjetno veliko bolj zadovoljni z opravljenimi storitvami.

FRANC BENCIK iz Maribora: Dejstvom, da vozim svoj osebni avtomobil iz Maribora na servis v Mursko Soboto, pove dovolj. Namreč, da v Mariboru nisem bil z njim najbolj zadovoljen. Glede nudenja obrtnih storitev bi dejal, da je še vedno vse preveč čakanja in zavlačevanja, često tudi nepotrebnega. Zgodilo se mi je denimo, da sem moral pokvarjen pralni stroj peljati k zasebniku, saj mi je bilo že vnaprej jasno, da bi moral drugje še in še čakati na popravilo. Mislim, da na področju drobnega gospodarstva manjka organiziranosti, predvsem pa pametnega in strpnega dogovarjanja in sporazumevanja.

ERVIN KRISTL iz Križevca pri Ljutomeru: Po moje bomo problematiko »šušmarjenja« lahko razrešili samo z boljšo organizacijo v obrtništvu. Zdi se mi samoumevno, da se ga sicer ne bo mogoče znebiti. Čakanje na popravilo v zdajšnjih razmerah dobesedno požira živce, kar sem že tudi sam občutil. Imel sem recimo pokvarjen radio in gramofon, a mi pri najboljši volji ni uspelo, da bi zanj zagotovil popravilo. Še enkrat naj poudarim: »šušmarjenje« je v sedanjih časih — naj bo kakor že hoče — nujno zlo. In dodal bi: žalostno, da v Ljutomeru nimamo čevljarja.

ARPAD BARBARIČ iz Šalovca: Kmetje na našem območju še kako občutimo pomanjkanje usposobljenega mehanika, kajti kovač, ki ga »premoremo«, zdaleč ni kos vsem potrebam. Mislim, da cene obrtniških storitev niso previsoke, glede čakanja pa se tudi ne bi mogel pritoževati. Vsaj doslej imam take izkušnje. Verjetno pa bo kar držalo, da nam nekaterih obrtnikov manjka, pri čemer obstoječih pa bi morali poskrbeti, da bi malo bolj »pokrivali teren«. Sploh pa zunanje, bolj odmaknjene predele naše občine.

Branko Žunec

MURSKA SOBOTA

Več skrbi kadrovski politiki

Predvsem je treba omejiti nekatere izjeme, ko gre za vprašanje z delom pridobljenih delovnih zmožnosti, posebej če imamo pred očmi dejstvo, kolikšno število mladih vsako leto konča ustrezno šolanje. Temeljna organizacija združenega dela delavcu sicer lahko prizna z delom pridobljene delovne zmožnosti, vendar mora imeti v samoupravnem splošnem aktu natančno opredeljen postopek, način in kriterije, sicer v razpisih ali objavah del in nalog ne more, razen izobrazbe, zahtevati alternativno še drugih pogojev. Glede tega je bilo, kot so omenili na seji soboškega izvršnega sveta, največ pripomb v temeljnih organizacijah združenega dela, zato bo poslej vsak konkretni primer posebej obravnavala strokovna komisija, ki jo bo imenoval delavski svet. Vprašanja pa so bila tudi v zvezi s sprejemom ali odklonitvijo določenega kandidata, o čemer so dolžni obvestiti koordinacijski odbor, ki deluje na nivoju občine. Pomembno je, da so najnovejšo prečiščeno besedilo osnutka družbenega dogovora o kadrovski politiki, ki bi naj zagotovil dolgoročno načrtovanje potreb po kadrih, njihovo izobraževanje in usposabljanje v skladu s planskimi akti samoupravnih organizacij in skupnosti ter dru-

benopolitičnih skupnosti, obravnavali vsi družbenopolitični dejavniki v murskosoboški občini in da je dobil polno podporo. Na seji pa so člani izvršnega sveta soglašali tudi z osnutkom dogovora o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja v letih 1981—1985, ki bo po številnih spremembah in dopolnitvah vsekakor dobra osnova za tesnejše sodelovanje in samoupravno dogovarjanje v svetu ob Muri. Podobna ugotovitev velja tudi za predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za usklajeno urejanje odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka delovnih skupnosti upravnih in drugih organov. Namen tega dogovora je namreč to, da uveljavijo enakopraven družbenoekonomski položaj delavcev v delovnih skupnostih organov na področju pridobivanja in razporejanja dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke in podobno. To je, so poudarili, pomemben korak k enotni metodologiji, ki jo lahko koristijo tudi pri pripravi samoupravnih aktov v organizacijah združenega dela v murskosoboški občini. Omenjene dokumente bi naj na bližnjih zasedanjih sprejeli tudi delegati zborov skupščine občine, s čimer jih bodo lahko neposredno uresničevali v praksi. M. Jerše

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA OF PRI OBČINSKI KONFERENCI SZDL MURSKA SOBOTA

POZIVA

Krajevne organizacije SZDL, delovne in druge organizacije, samoupravne skupnosti in občane, da predlagajo posameznike ter družbenopolitične in druge organizacije za dobitnike PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA LJUDSTVA v občini M. Sobota za leto 1981.

Priznanje se podeljuje za posebne družbeno-politične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih družbenih odnosov.

Predloge pošljite na posebnem obrazcu, ki ga dobite pri občinski konferenci SZDL Murska Sobota, najpozneje do 15. marca 1981. občinski konferenci SZDL Murska Sobota

OBČINSKA KONFERENCA SZDL MURSKA SOBOTA

Negovanje in razvijanje sožitja

V Lendavi in Murski Soboti so obravnavali predlog novega predmetnika za dvojezične osnovne šole in smernice za delovanje osnovnih šol

V osnovnih šolah na območju, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki madžarske narodnosti in so s statutom občine opredeljena kot narodnostno mešana območja, se v skladu s posebnim zakonom organizira vzgojnoizobraževalno delo v slovenskem in madžarskem jeziku. Te osnovne šole organizirajo tudi druge oblike dela z učenci, mladino, starši in drugimi občani za negovanje in razvijanje sožitja med učenci. To je eno izmed temeljnih načel smernic za delo osnovnih šol, ki jih je pripravil zavod SR Slovenije za šolstvo. Hkrati je v razpravi tudi predlog novega predmetnika za dvojezične osnovne šole na narodnostno mešanem območju.

Oba dokumenta sta preteklo sredo obravnavali na skupnih sejah komisiji za narodnosti pri občinskih konferencah socialistične zveze v Lendavi in Murski Soboti ter izvršna odbora samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti lendavske in soboške občine.

Vsi, ki so se ukvarjali z vprašanji vzgoje in izobraževanja pripadnikov madžarske narodnosti, so vsa leta doslej strmeli, da je potrebno v predmetniku zagotoviti madžarskemu jeziku enak položaj kot slovenskemu in da naj bo le-ta kar najbolj usklajen s predmetnikom ostalih — enojezičnih osnovnih šol v Sloveniji, kar pomeni, da učenci ne bi smeli biti zaradi izobraževanja v svojem materinem jeziku dodatno obremenjeni (časovno). Izpopolnjeni predmetnik sedaj ti dve osnovni zahtevi skoraj v celoti upošteva, saj bodo imeli učenci dvojezičnih osnovnih šol v vsakem razredu ob slovenskem še po 4 ure madžarski jezik, skupen fond za vse razrede pa sicer letno večji le za 2 uri (216).

Tako v Lendavi kot v Murski Soboti so takšen predlog ocenili kot zelo dober in izrazili željo, da bi tudi načrti in nasploh vzgojnoizobraževalno delo osnovnih šol vodilo k dejanski enakopravnosti in sožitju.

J. G.

MURSKA SOBOTA

Spoznavaj domovino

Člani počitniške zveze v Murski Soboti si prizadevajo, da bi krepili moralno in politično zavest slehernega člana in pri tem spodbujali čut spoštovanja, ljubezni in do obrambe domovine. Njihova stalna naloga je ustanavljanje počitniških druženj.

»Počitniška zveza predstavlja danes samo del vzgojno izobraževalnega procesa mladega človeka, ki svojo željo po spoznavanju domovine

neguje v okvirih te organizacije. Neguje in krepi tudi temeljne vrednote naše samoupravne socialistične družbe, kot so samoupravljanje, neuvrčenost in pa predvsem bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti.« je med drugim povedala Silva Pok, predsednica počitniške zveze pri občinski konferenci ZSMS Murska Sobota.

M. Skledar

Družbeni plan odprt za koristne pobude

Delegati zborov občinske skupščine Lendava so ob razpravi o osnutku družbenega plana razvoja občine za obdobje 1981 do 1985 opozorili, da je potrebno nekatera področja družbeno ekonomskega razvoja podrobneje opredeliti, osnutek sam pa vskladiti s planskimi dokumenti organizacij združenega dela, saj se ti razhajajo z osnutkom. Opozorili so tudi na to, da bi bilo v slučaju, če se rafinerija v Lendavi ne bi gradila, potrebno v družbenem planu Slovenije določiti, kdo bo saniral sedanje stanje. Sicer pa bi bilo potrebno ponovno analizirati, ali je predvidena 7-odstotna stopnja rasti družbenega proizvoda realna, ali pa sprejeti ukrepe, da se ta stopnja dejansko uresniči. V lendavski občini menijo, da bi le taka stopnja rasti pomagala pri zmanjševanju razlike med nerazvitimi in razvitimi občinami v Sloveniji. Tudi glede načrtovanja razvoja kmetijstva bi bilo potrebno konkretnije opredeliti nekatere naloge, zlasti pa se dogovoriti o gradnji kmetijske predelovalne industrije, takšne, ki ne bi podvajala kapacitet v regiji. Družbeni plan, so poudarili na seji, bo odprt dokument za vse koristne pobude, ki bodo prišle s strani krajevnih skupnosti ali organizacij združenega dela tako iz občine kot iz razvitejših občin. Lendavska občina bo torej odprta za naložbe, saj ima predvsem dve prednosti, delovno silo in prostore. Na seji občinske skupščine Lendava so sprejeli še program dela za letošnje leto ter potrdili dogovor o skupnih temeljnih plana razvoja Pomurja v tem srednjeročnem obdobju.

Jani D.

GORNJA
RADGONA

VEČ IN BOLJE

Spodrezati podjetniško obnašanje nekega tozda in uresničevati novo kvaliteto medsebojne povezanosti in odnosov, ob višji stimulaciji dosegati kvalitetnejše proizvodne uspehe in si prizadevati za večjo proizvodnjo ter nadaljnjo pocenitev proizvodnih stroškov v svoji TOZD, vse to je le nekaj najosnovnejših razlogov za dokončno uresničitev velike naloge izpred dobrih dveh let.

Delavci Kmetijskega kombinata v Gornji Radgoni menijo, da je le tako mogoče pričakovati takšne uspehe na področju tovrstne dejavnosti, kot si jih v praksi obetamo od mnogih planskih dokumentov, ki obravnavajo tudi kmetijstvo in pridelovanje hrane. Želja po boljšem in usklajenem delu pri opravljanju skupnih sto-

ritev ter uresničevanje proizvodnih načrtov in nenazadnje tudi po kvalitetnejše urejenih medsebojnih odnosih na osnovi pridobivanja skupnega prihodka, je torej delavce posameznih temeljnih organizacij združenega dela Kmetijskega kombinata v Gornji Radgoni vodila k sklenitvi ustreznega samoupravnega sporazuma.

Podpisali so ga že ob koncu preteklega leta, od začetka letošnjega pa ga v praksi že tudi uresničujejo. Sporazum sicer na prvi pogled ne kaže tistega, kar se skriva v njegovi vsebini, če pa približno pogledamo bistvo, ki so ga želeli uokviriti v podpisnem dokumentu, potem dojamemo pomen spremembe v medsebojnih odnosih pri ustvarjanju in

pridobivanju ter prav tako tudi razporejanju dohodka v omejeni proizvodni verigi. Podpisniki so se na končno sklenitev samoupravnega sporazuma pripravljali kar dve leti, v medsebojnem povezovanju in prizadevanju za uspešnejše poslovanje pa želijo na tak način uresničiti dogovorjene dohodkovne odnose. Takšne, ki bi ne obstajali zgolj na papirju in ki ne bodo dovoljevali posameznim udeležencem v proizvodnji verigi nadpovprečnih zaslužkov ob hkratni prisotnosti neugodnih finančnih uspehov na drugi strani proizvodnega procesa.

Delavci TOZD "Kmetijstvo Črnci, Mešalnice in dehidracije, Farme bekonov v Podgradu in Mesoizdelkov v Gornji Radgoni bodo poslej vsak zase po svojih močeh prispevali za skupni cilj. Že od začetka letošnjega leta zato drug drugemu osnovne surovine za nadaljnjo proizvodnjo že ne prodajajo več po veljavnih ali izsiljenih cenah na tržišču, pač pa po dejanskih stroških proizvodnje neke surovine ali polizdelka. Prav zato je že od vsega začetka do končnega izdelka-mesa-višina

proizvodnih stroškov precej nižja od dosedanjih, skupno ustvarjeni prihodek pa v višini razlike do družbeno priznanih cen končnih proizvodov veliko večji. Sele potem si posamezni udeleženci delijo zaslužek vsak po vloženih sredstvih in prispevanju delu.

Pripravili so tudi dobro izdelane kriterije za to delitev, še vedno pa jih medsebojno dogovarjajo in dograjujejo. V kmetijskem kombinatu v Gornji Radgoni menijo, da podobnega primera v pomurskem kmetijstvu še ni, najbrž pa tudi v širšem kmetijskem prostoru ne.

K podobni organiziranosti želijo zvabiti še nekatere sosednje kmetijske organizacije. Če bodo z že začeti dogovori uspeli, potem bo prva uporabila njihove izkušnje gornjeradgonska Kmetijska zadruga s svojimi kooperanti. To pa bi v praksi pomenilo, da bi tudi na področju kooperacijske proizvodnje naredili velik korak naprej in skratka dosegli cilj, ki si ga zaenkrat samo še močno želijo.

Janez Kurbus

ZDRAVSTVO

Najuspešneje poslovala zdravstvena skupnost Lendava

Lanskoletno poslovanje so pomurske občinske zdravstvene skupnosti zaključile dokaj različno. Najuspešnejše je poslovala občinska zdravstvena skupnost Lendava, ki je zabeležila presežek dohodkov nad odhodki v znesku 5.622.000 dinarjev. Občinska zdravstvena skupnost Ljutomer je prav tako dosegla presežek dohodkov nad odhodki v znesku 988.000 dinarjev, vendar pa je ostala nepokrita razlika primanjkljaja iz prejšnjega leta v višini 2.241.000 dinarjev. Občinska zdravstvena skupnost Gornja Radgona pa izkazuje primanjkljaj v znesku 1.429.000 din. Dokaj težko stanje pa je tudi pri občinski zdravstveni skupnosti Murska Sobota, kjer je izpad štiri milijone dinarjev republiške solidarnosti, čeprav izkazuje za lansko leto presežek v znesku 6400.000 dinarjev. Sicer pa končni obračun še ni narejen, ker se prihajajo obračuni po samoupravnih sporazumih o svobodni menjavi dela za lansko leto in lahko se zgodi, da bo pozitivno poslovanje za lansko leto zaključila le občinska zdravstvena skupnost Lendava.

F. M.

LENDAVA

Izkoristiti vse možnosti za izvoz

Na pobudo izvršnega sveta skupščine občine Lendava in občinskega sveta zveze sindikatov so se v Lendavi sestali individualni poslovodni organi organizacij združenega dela s področja gospodarstva in negospodarstva, obravna-

vali pa so več pomembnih vprašanj, med katerimi velja omeniti devizno plačilno bilanco Jugoslavije in Slovenije za letošnje leto ter s tem v zvezi usmeritev na izvoz. V občini Lendava je dokaj možnosti za večji izvoz, te mo-

žnosti pa bi veljalo čim prej izkoristiti. Med najboljše izvoznike se uvrščajo Planika, INA-Nafta, Gorenje-Varstoj, Primat in ELMA, vendar pa bi bilo potrebno poglobljeno pregledati, če se ne bi dalo izvoza še povečati. Na posvetovanju so se dogovorili tudi o pripravah na razpravo o zaključnih računih, zlasti pa o nalogah poslovodnih organov pri pripravi zahtevanih dokumentov. Poudarili so, da mora biti razprava o zaključnih računih kritična, v njej pa naj bi ocenili tudi napore za varčevanje, ki so jih v organizacijah združenega dela sprejeli v začetku lanskega leta. Izvršni svet je tudi opozoril organizacije združenega dela na naloge in finančne obveznosti pri uvedbi usmerjenega izobraževanja. Finančne obveznosti, gre za sredstva za gradnjo dodatnih učilnic pri šolskem kovinarskem centru, naj bi združeno delo poravnalo čimprej, saj se čas za začetek usmerjenega izobraževanja naglo bliža. Jani D.

Jani D.

Program izobraževanja

Občinski svet zveze sindikatov Ljutomer v svojem programu dela načrtuje tudi širok izobraževalni program za člane sindikata. Te svoje naloge so se lotili resno, zavedajoč se, da imajo delavci, organizirani v zvezi sindikatov, pravico do izobraževanja. To izobraževanje naj bi omogočilo uresničevanje nalog in stališč zveze sindikatov v samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosih in političnem sistemu samoupravljanja. Družbenopolitično izobraževanje članov zveze sindikatov temelji na teoretičnih osnovah marksizma, ki daje delavcem osnovo za spoznavanje in razumevanje družbenih pojavov ter odnosov.

Osnovni namen izobraževanja je vsekakor zagotavljanje samoupravnega vključevanja delavcev v reševanje samoupravnih odnosov, krepitev razredne zavesti, solidarnosti, idejnopolitične in akcijske enotnosti delavskega razreda. Nadalje pomeni izobraževanje utrjevanje samoupravnega družbeno-ekonomskega položaja delavcev, utrjevanje vodilne vloge delavcev pri združevanju dela in sredstev ter pri pridobivanju in delitvi dohodka.

Občinski sindikalni svet se zaveda, da mora biti družbeno-politično usposabljanje sistematično in postopno, od najbolj množičnih preko daljših in zahtevnejših oblik, do večmesečnih tečajev. Ravno zaradi tega so pripravili več oblik izobraževanja in usposabljanja za člane zveze sindikatov. Tako so v programu poleg temeljnega programa za usposabljanje članov OOZS in problemskih obravnav aktualnih tem v OZD tudi seminarji za vodje sindikalnih skupin, predsednike in člane IO OOZS ter člane konference OOZS. Višje oblike izobraževanja pa so: sindikalna politična šola na občinski ravni, dvomesečni politični tečaj, usposabljanje delegacije v OZD in ostale oblike izobraževanja.

Dušan Loparnik

ŠPORT

RAZGOVOR Z BLAŽEM DAVIDOVSKIM — TRENERJEM SOBOŠKIH ROKOBORCEV.

LETOS SOBOČANI TUDI V DRŽAVNI REPREZENTANCI?

Rokoborba sodi med mlade športne panoge, ki smo jo začeli gojiti v Pomurju. Kljub temu pa je že v tem kratkem času dosegla zavidanja vredne uspehe. O delu, uspehih, problemih in načrtih rokoborcev soboškega Partizana smo se pogovarjali z njihovim trenerjem Blažem Davidovskim.

— Kako ocenjujete lanskoletne dosežke?

„Lanskoletni dosežki, ki so spodbudni, so rezultat načrtnega dela in nadarjenosti samih tekmovalcev. Med pomembnejše rezultate vsekakor moramo šteti osvojitve drugega mesta Kousa in Halasa na državnem mladinskem prvenstvu, uspešno sodelovanje Podleseka in Halasa na turnirju republik in pokrajin za člane prvo mesto Kousa na izbirnem tekmovalnem mladincev za državno reprezentanco v prostem stilu in pa uvrstitev članske ekipe v drugo medrepubliško rokoborsko ligo. Kot je znano je ekipa soboškega Partizana po jesenskem delu tekmovalja na prvem mestu.“

— Ker gre za mlado športno panogo, kako je s kadri?

„Rokoborbo v Pomurju gojimo štiri leta. Delo smo si zastavili dokaj široko, saj načrtno usposabljam pioniirje, mladince in člane. Naši načrti so tudi perspektivni, saj se je na visoko šolo za telesno vzgojo v Ljubljani in Zagrebu vpisalo kar pet naših dosedanjih tekmovalcev, ki bodo potem delali klubu. Tudi na osnovni šoli v Puconcih nam je uspelo ustanoviti rokoborsko sekcijo, tako da imamo naraščaj.“

Dovolj kadra za normalno delo pa bomo imeli šele čez nekaj let.“

— Za večino klubov predstavljajo poseben problem finančna sredstva. Kako je to pri vas?

„Polg dotacije Zveze telesnokulturnih organizacij Murska Sobota večkrat tudi sami prispevamo sredstva, da se lahko udeležujemo tekmovanj. Če pa bi hoteli sodelovati na vseh tekmovanjih bi rabili vsaj enkrat toliko denarja. Moram povedati, da imamo v upravnem odboru nekaj zelo delovnih članov, ki se trudijo po svojih močeh reševati finančni problem. Pri tem velja posebej omeniti Pučka, Miloševića, Bratuša, Kosa in morda še koga.“

— Kaj pričakujete od letošnje sezone?

„Mislim, da imamo letos lepe možnosti, da sosežemo naš cilj, ki smo si ga zadali, da se naši člani uvrstijo v državno člansko in mladinsko reprezentanco. Tu mislim predvsem na Podleseka, Halasa, Kousa, brata Vrbanič in Kurbusa. V ekipnem tekmovalju pa ne nameravamo tekmovali v višji ligi, čeprav imamo vse možnosti, da postanemo prvak v drugi medrepubliški ligi. To pa iz razloga, ker nimamo potrebnega denarja. Zato smo se tudi odločili, da bomo spomladi v glavnem tekmovali s pomlajeno ekipo, ki bo lahko boljše rezultate dosegala v prihodnjih letih. Več skrbi pa bomo posvetili tekmovalju posameznikov.“

F. M.

Uspela politična šola

V petek je 41 slušatelj ob občinske politične šole, ki jo je organiziral občinski svet zveze sindikatov Ljutomer, uspešno končalo delo. Ta politična šola, ki je bila namenjena predsednikom OOZS, sindikalnim aktivistom in delegatom v samoupravnih organih, ki že opravljajo funkcije, in kadrom, ki so predvideni za sprejem funkcij v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, sodi v okvir programa, ki si ga je zadal občinski sindikalni svet. V šestih dneh so slušatelji poslušali predavanja o uresničevanju zgodovinskih ciljev in družbene vloge delavskega razreda z osnovami marksizma, razvoju in graditvi samoupravnega združenega dela in političnega sistema, oblike organiziranosti ter vsebina in metoda delovanja zveze sindikatov ter nekatere druge teme.

Dušan Loparnik

HINGO HLADEN IN ALOJZ BEHEK — UDELEŽENCA TRNOVSKEGA MARATONA. Radenčana sta sodelovala na VI. Trnovskem maratonu, prijavila pa sta se tudi za VII. Trnovski maraton, ki bo 8. februarja.

Foto: Dani Mauko

Pomurska delegata o mandatu in kmetijstvu

V razpravi na minuli programski seji RK SZDL — bila je 21. januarja v Ljubljani — sta sodelovala tudi pomurska delegata: Zivko Tuta, predsednik občinske konference SZDL iz Gornje Radgone in Erna Brumen, sekretarka občinske konference SZDL iz Murske Sobote. Njuna prispevka bomo povzeli in ju mestoma tudi poglobili z določenimi dobesednimi navedki, posebej tistimi, ki imajo še zlasti očitno družbenopolitično težo.

GIBLJIV MANDAT IN ODPIRANJE TKIM „BAZE“

Živko Tuta je uvodoma opozoril, da smo decembra lani v Pomurju praktično preizkusili učinkovitost delovanja vseh oblik in metod socialistične zveze kot frontne organizacije, kar je bila hkrati zrela priložnost in ena od osnov za mnenje, v kolikšni meri socialistična zveza uspeva prodirati in mobilizirati v vsa delovna in življenjska okolja, podano na sejah programskih konferenc v krajevnih in občinskih organizacijah SZDL. V mislih je imel seveda pomurski referendum za samoprispevno zbiranje sredstev za izgradnjo kirurškega bloka v Murski Soboti in finansiranje naložb na področju družbenih dejavnosti za to petletko v posameznih občinah, ki je — kot vemo — uspel kar 89-odstotno.

Izkazalo se je, da je takrat — jasno pa, da že velikokrat poprej — prišla v polni meri do izraza vloga socialistične zveze kot usklajevalke najrazličnejših, tu in tam in včasih tudi dokaj lokalističnih želja, potreb, interesov in hotenj delovnih ljudi in občanov, obenem pa kot spodbujevalke, da se je treba kljub določenim gospodarskim težavam zavestno odreči delu svojega dohodka za ustvarjanje bogatejše materialne osnove, višji družbeni standard in hitrejši napredek. Živko Tuta je menil, da je bilo delovanje SZDL aktivnejše in pestrejše ob najrazličnejših široko zasnovanih akcijah in da pri tem rezultati niso izostali. Moramo pa povedati, je pristavil Tuta, da tudi pri teh aktivnostih organi socialistične zveze kdaj ne odpravljajo s statutom opredeljene vloge, marveč se pojavljajo kot formalen, foramski spremljevalec dogajanja.

»V naši občini (Gornja Radgona — op. pis.) smo zato posvetili posebno pozornost razvijanju delegatskih odnosov, predvsem tistih znotraj socialistične zveze, ki »mora biti (po Kardeľu) politični izraz delegatskega sistema.« Tako smo ob sprejemu sklepa o delovanju občinske in krajevnih organizacij SZDL opredelili fleksibilni mandat delegatov iz krajevnih v občinsko konferenco. Vlogo delegacije so prevzela predsedstva krajevnih konferenc SZDL. Izkušnje zadnjih sej občinske konference so pokazale, da se je izboljšala tako udeležba kot tudi aktivno sodelovanje delegatov na sejah. Zato menimo, da mora biti naša nadaljnja

aktivnost usmerjena v uvažanja fleksibilnega mandata tudi za ostala okolja, ki imajo delegatsko mesto v konferenci.« je poudaril Tuta.

V nadaljevanju razprave je opozoril na nekatera odprta vprašanja in dileme glede gibljivega mandata. Med drugim na vprašljivost vloge predsedstva krajevnih konferenc SZDL kot delegacije za občinsko konferenco, še posebej, ker dosedanja stalni delegati iz krajevnih konferenc niso vsi člani predsedstva KK SZDL, nekateri opravljajo določene naloge v predsedstvu OK SZDL, so delegati družbenopolitičnega zbora in so — kot radi pravimo — formalno »izgubili svojo bazo.« Treba bo slejkoprej odgovoriti, kateri organi družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev naj bi bili v funkciji delegacije za občinsko konferenco SZDL. V tej zvezi bo nujno spreminjati statutarne sklepe in druge samoupravne akte teh organizacij in združenj, ki delegirajo delegate v občinsko konferenco.

STALNA DELEGACIJA ZAMENLJIV DELEGAT ZASLUŽEN AKTIVIST

V Gornji Radgoni se zavzemajo, da ravno v socialistični zvezi ne bi smeli formalno preveč zapirati tako imenovane »baze«. V zadnjem obdobju so dosegli, da se občinska konferenca ne sestaja zgolj formalno, enkrat ali dvakrat letno, temveč zlagoma že postaja mesto političnega dogovarjanja in usklajevanja najpomembnejših aktivnosti v občini. »Ta proces pa bomo še pospešili in vsebinsko obogatili prav z uveljavljanjem fleksibilnega (gibljivega) mandata, saj imamo denimo v naši konferenci nemalo delegatov, ki niso več člani vodstev družbenopolitičnih organizacij, drugih družbenih organizacij in društev, iz katerih so bili izvoljeni v občinsko konferenco. Postopek za njihovo zamenjavo pa se nam zdi predolgotraven, zlasti pa še, če k njemu pristopamo s povsem formalističnega in ne vsebinskega vidika.«

Ob koncu je Zivko Tuta, dejal da so se krajevnih konferenc SZDL sicer že večkrat izkazale kot učinkoviti mobilizator delovnih ljudi in občanov, vendar so ponekod za to še vedno bolj ali manj zaslužni posamezni aktivisti, ki često prevzemajo nase velika bremena in odgovornosti. Dogaja se, da organi krajevnih organizacij SZDL rabijo le za verifika-

cijo zadev, o katerih se sicer dogovarja in odloča v ozkih forumih aktivistov. Potemtakem predsedstvo še ni docela koordinator skupne politične akcije, konferenca

ERNA BRUMEN

pa še ne povsem kot mesto usklajevanja stališč in skupnega dogovora na vseh delih fronte. »Deloma lahko vzroke za to iščemo tudi v sestavi teh organov, saj so vsekakor preštevilni. Prav zato bi morali tem hitreje in dosledneje uveljavljati zamenljivost delegatov.« je pribil Tuta.

Sicer pa je še nekaj argumentov, ki govore v prid omenjeni pobudi, ki — mimogrede — ni nova, temveč znana že vrsto let, le da je ostajala zgolj v načelu. Namreč, da se z zamenljivimi delegati bistveno širi krog ljudi, ki se neposredno udeležujejo sej zborov skupščin SIS in družbenopolitičnih skupnosti na ravni občine in republike, da je udeležba delegatov v zborih z zamenljivo delegatsko sestavo mnogo boljša kot udeležba v zborih s stalno sestavo (vzemimo samo družbenopolitični zbor), da si člani delegacij lahko smotrneje porazdelijo naloge in delegirajo v zbor skupščin tiste, ki se najbolje spozna na konkretno področje, o katerem bo tekla skupščinska razprava.

lovalne zemlje, medtem ko je kar 93 odstotkov v lasti zasebnih kmetov. Zlasti pri zasebnih je več kot očitna razdrobljenost, saj je denimo kmečko gospodarstvo zaokroženo v poprečju na 3,12 hektarja z nekaj čez 20 parcelami, manjšimi celo od 20 arov. Družbena posest se je v zadnjih petih letih povečala za 8 do 10 odstotkov letno, kljub temu pa se v občini še najdejo območja, vzemimo na obmejnem Goričkem, kjer ni interesa za odkup in ostaja zemlja neobdelana. Kakih 1500 usmerjenih kmetov resda kaže zanimanje za obdelavo večjih površin, vendar le kot najemniki.«

Nekaj opaznih premikov je moč zaznati v pripravah ustreznega prostorskega plana občine, prav tako pa tudi pri pridobivanju kmetijskih površin in zlozbah zemljišč. »Doslej je bilo melioriranih okrog 900 hektarjev kmetijskih zemljišč, zvečine v družbenem sektorju, kmalu pa bodo sklenjena dela tudi v prvi večji melioracijski skupnosti Gruba, ki zajema kakih 300 hektarjev, večidel zasebnih površin. S komasacijami smo resneje začeli v letu 1978. Takrat smo plan preambiciozno zastavili, saj smo računali, da nam bo uspelo do konca prejšnjega srednjeročnega obdobja komasirati 3100 hektarjev kmetijskih površin, kar pa se nam spričo nekaterih objektivnih in subjektivnih težav ni posrečilo.

V tem srednjeročnem obdobju naj bi — po programu kmetijsko-zemljiške skupnosti — izvedli komasacijo na 4200 hektarjih v 18 katastrskih občinah, kar bi bilo povezano s pridobivanjem novih kmetijskih površin.« Po mnenju Erne Brumen je družbeno-politična organiziranost kmetov dokaj slaba, kar kaže, da bi se morale družbeno-politične organizacije, zlasti pa ZK in socialistična zveza, še bolj

brez naslednikov, saj mladi odhajajo za zanesljivejšim kruhom v organizacije združenega dela — kaj, ko bi tudi v zasebnem kmetijstvu bolj veljale ekonomske za-

ŽIVKO TUTA

konitosti, kajti politično pričevanje marsikdaj kaj dosti ne zaleže! — proizvodnja na takih in podobnih kmetijah peša in še bi lahko dodajali.

NAVZLIC TEŽAVAM SPODBUDE

»V občini Murska Sobota je zaščitnih vsega 14 odstotkov ali 1680 kmetij, vendar pa ta zaščita ni popolna — omejena je na čas, ko je lastnina na njej v fazi dedovanja — in je v pripravi sprememba in dopolnitev odloka o zaščiti kmetij.«

Veliko nedorečenega je še na področju socialne varnosti ostarelih kmetov. »Po podatkih centra za socialno delo živi v občini 9782 nad 60 let starih občanov ali 14,9 odstotka celotnega prebivalstva (v Sloveniji je ta odstotek znatno nižji in znaša le 8,9 odstotka). Tako visok odstotek je posledica migracije mladih ljudi na delo v industrijska mesta doma in na tujem. Kar 970 starostnikov je na kmetijah popolno-

prevzeli posestvo, ga obdelujejo, ustvarjajo tržne viške in seveda plačujejo vse dajatve. Tem kmetom je pokojnina v resnici priboljšek. Mnogo težje je za tiste, ki ostajajo sami in so za delo nesposobni. Takim je višina pokojnine odločno prenizka, zlasti še, če se morata z njo preživljati dve osebi, ob tem pa poravnati določene davčne in druge obveznosti. Če zbolita ali postaneta negibna se problem dodatno zaostri. Hkrati nastaja velika razlika med upoko-jencem-delavcem in upoko-jencem-kmetom. Prvi je v takem primeru upravičen do dodatka za tujo pomoč in nego iz naslova pokojnine ne glede na njeno višino, medtem ko kmečki upoko-jenec do tega ni upravičen.«

V nadaljevanju razprave je Erna Brumen predstavila problematiko invalidnih kmetov, zlasti tistih, ki še niso dopolnili 65 let in nimajo pravice do invalidske upokojitve kot ostali delavci. Soroden problem je z že omenjenimi ostarelimi kmeti, ki so še vse preveč domena in kategorija socialnega skrbstva in jim ni dano, da bi na stara leta uživali sadove svojega, običajno pridnega dela in prizadevanj. V stiski so se tako primorani obračati po družbeno-denarno pomoč na občinske skupnosti socialnega skrbstva.

Da bi presegli omenjene težave, je Erna Brumen nakazala nekatere možne rešitve. In sicer:

— »Do kmečke pokojnine bodo morali biti upravičeni vsi, ki so na kmetiji delali in ostareli, v enaki meri, kar naj bi veljalo vsaj za oba zakonca.

— Na področju pokojninsko-invalidskega zavarovanja se bo potrebno zavzemati, da bodo lahko tudi kmetje invalidsko upokojeni in da bodo kmečki upoko-jenci upravičenci do dodatka za tujo pomoč in nego, četo rabijo, podobno kot upoko-jenci delavci.

— Tisti upokojeni kmetje, kjer dediči niso prevzeli kmetije, bi morali biti oproščeni vseh dajatev in prispevkov za starostno in zdravstveno zavarovanje, saj navsezadnje tudi upoko-jeni delavec iz svoje pokojnine na plačuje teh prispevkov. Nujno bo temeljito proučiti vzroke, zakaj kmetijska zemljišča na Goričkem niso zanimiva za družbeni sektor in bolj smelo pristopiti k preživninskemu varstvu kmetov.«

Ob koncu razprave je sekretarka OK SZDL Murska Sobota Erna Brumen načela tržne razmere na področju kmetijskih proizvodov, ki so še v dobršni meri neurejene, saj je od 12500 kmetij na območju občine le 7300 takih z bolj ali manj stalno tržno proizvodnjo.

O vseh teh problemih bo še ta mesec problemsko in poglobljeno spregovorila občinska konferenca SZDL v Murski Soboti in pričakujejo, da bo kritična razprava med kmeti spodbuda za še hitrejšo podružbljanje kmetijstva in premoščanje vrste že omenjenih problemov.

Pripravil: Branko ŽUNEC

OČITNE ZAGATE KMETIJCE

Po tem ko je Erna Brumen na kratko predstavila organiziranost pomurskega kmetijstva, tega strateškega področja v nadaljnjem razvoju Pomurja, se je lotila razmer, kakršne so v občini Murska Sobota. »Značilno je, da zavzema družbeni sektor le 7 odstotkov obde-

posvetiti tem vprašanjem. Ničkoliko problemov jih čaka na področju preživninskega varstva kmetov, ki zajema ne le problematiko ostarelih goriških kmetov, temveč prav tako odprta vprašanja gozdnih površin, saj gozdnogospodarske organizacije nimajo dovolj sredstev za njihov odkup. Ob tem so v ospredju še druga, prav tako boleča dejstva. Namreč, da je vse več zanemarjenih kmetij.

ma samih, od teh rabi tujo pomoč 385 in samo 33 je takih, ki imajo urejeno varstvo in nego v domu starostnikov.«

Zelo kritična je bila Erna Brumen pri kmečkih pokojninah. Med drugim je poudarila: »Brez dvoma se je položaj ostarelega kmeta izboljšal z uvedbo kmečke pokojnine, vendar pa predvsem za tiste kmete, ki živijo v urejenem družinskem okolju, kjer so njihovi dediči

Angažiranost mladih v krajevni skupnosti

V murskosoboški občini ugotavljajo, da deluje za zdaj 13 krajevih svetov zveze socialistične mladine, ki so v mnogočem prispevali k večji angažiranosti mladink in mladincev v posameznih naseljih in vaseh. Zlasti pa so pritegnili k sodelovanju mlade, ko je šlo za njihovo vključevanje v družbenopolitično dogajanje v lastnem okolju oziroma v krajevni skupnosti in pa za idejnopolitično izobraževanje. Marsikje sta to postali osnovni obliki dejavnosti krajevnih svetov zveze socialistične mladine. Na ta način so lahko dokaj uspešno rešili tudi vprašanja v zvezi s kadrovskimi, organizacijskimi in vsebinskimi težavami, s katerimi so se morali soočiti v preteklem delu.

Navzlic temu pa v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine na terenu še vedno v večini primerov namenijo večji del svoje dejavnosti področjem kulture, prostovoljnemu delu, ki se je še posebej uveljavilo, športu in zabavi. Zato je konferenca mladih v krajevnih skupnostih pri občinski

konferenci zveze socialistične mladine v minulem obdobju organizirala okroglo mizo o klubski oziroma prostočasni dejavnosti, ki se je pokazala kot zelo spodbudna oblika. Z njo so se namreč podrobneje seznanili z nekaterimi osnovnimi problemi, s katerimi se morajo ubadati mladi v vasi. To so v glavnem prostori, materialna sredstva in pomanjkanje ustreznih mentorjev za določena interesna področja dejavnosti. K temu je treba prišteti tudi prešibko povezanost z osnovnimi organizacijami zveze socialistične mladine na šolah, v delovnih organizacijah ter družbenih organizacijah in društvih.

Ne gre pa pozabiti tudi na organiziranje raznih mladinskih vrtecev, za kar so bile pobudnice ravno osnovne organizacije zveze socialistične mladine. Tako so v poletnem času opravili organizirano varstvo otrok, ki niso obiskovali vzgojno-varstvene ustanove, kar je naltelo na zelo pozitiven odmev v teh krajih. Da ne govorimo posebej o številnih solidarnostnih akcijah, ko je šlo za

zbiranje odpadnega materiala in podobno.

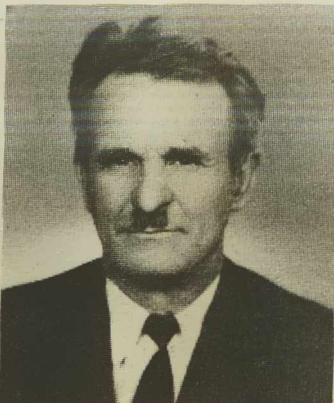
Takšno aktivnost bodo nadaljevali tudi v letošnjem letu. Konferenca mladih v krajevnih skupnostih pri občinski konferenci zveze socialistične mladine skupno s komisijo za idejnopolitično delo pripravlja seminar za svoje člane, posebno pozornost bodo namenili vprašanju in problemom, ki so prisotni med mladimi v krajevnih skupnostih, kakor tudi pravilnemu izkoriščanju prostega časa. Razen tega bodo obiskali osnovne organizacije na terenu, organizirali družbeno-politično usposabljanje, kot so posveti in seminarji, in si prizadevali ustanoviti čim večje število novih krajevnih svetov zveze socialistične mladine, kar je seveda stalna naloga mladih. Prav tako pa se bodo še bolj vključili v akcijo »Nič nas ne sme presenetiti«, skrbeli za boljše informiranje ter se vključili v tekmovanje za najboljšo osnovno organizacijo zveze socialistične mladine v krajevnih skupnostih.

M. Jerše

Brez kovačije nikoli

V današnji dobi tehničnega napredka in civilizacije se nam zdi, da lahko stroj nadomesti vsakršno delo. Ne moremo si več zamišljati življenja brez najrazličnejših električnih priključkov, avtomobilov, traktorjev, tovarniških izdelkov in drugih stvari. Toda kljub temu so nekatera dela, ki jih ne bo mogel nadomestiti še tako izpopolnjen stroj. Tako je tudi kovaško delo.

S Francem Gombocem iz Sodšinec se je bilo prijetno in zanimivo pogovarjati, saj sta z ženo Terezo, ki dogodivščine stresa kar iz rokava, doživela veliko lepih pa tudi slabih stvari. Pri »Kovačevih« je tudi sedaj vedno polno ljudi, čeprav stari kovač uživa že zaslužen pokojnino. To pa ne pomeni, da je opustil kovaško delo in zaprl kovačijo. Kot sam pravi, se najbolj po-

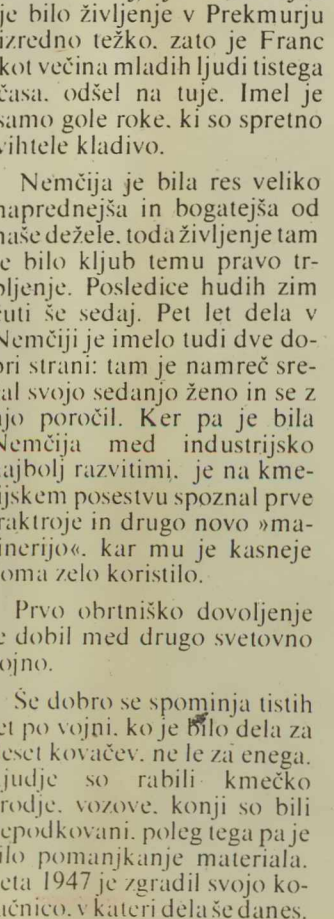

sta v njihovi družini bila tradicija. Štari oče je bil tapetnik, oče pa kovač. Tako mu je bila kovačnica že od otroških let drugi dom. Oče mu je bil dober učitelj, največ pa ga je naučil življenja. Pred vojno je bilo življenje v Prekmurju izredno težko, zato je Franc kot večina mladih ljudi tistega časa, odšel na tuje. Imel je samo gole roke, ki so spretno vihtele kladivo.

Nemčija je bila res veliko naprednejša in bogatejša od naše dežele, toda življenje tam je bilo kljub temu pravo trpljenje. Posledice hudih zim čuti še sedaj. Pet let dela v Nemčiji je imelo tudi dve dobri strani: tam je namreč srečal svojo sedanjo ženo in se z njo poročil. Ker pa je bila Nemčija med industrijsko najbolj razvitimi, je na kmetijskem posestvu spoznal prve traktore in drugo novo »mašinerijo«, kar mu je kasneje doma zelo koristilo.

Prvo obrtniško dovoljenje je dobil med drugo svetovno vojno.

Še dobro se spominja tistih let po vojni, ko je bilo dela za deset kovačev, ne le za enega. Ljudje so rabili kmečko orodje, vozove, konji so bili nepodkovani, poleg tega pa je bilo pomanjkanje materiala. Leta 1947 je zgradil svojo kovačnico, v kateri dela še danes.

Snežinke, ledene sveče in hladno vreme. Vsaj vemo, da je zima.

Foto: J. Gabor

1957. leta je odšel v Maribor, kjer se je specializiral v podkovanju konj in popravljanju voz. Vsi so ga hvalili in govorili, da kuje, kot da bi z bičem vihtel. Po petih letih se je vrnil v domač kraj in se zaposlil v Panoniji. Nato se je zaposlil še v obrtnem združenju, kmalu pa je vzel spet obrtniško dovoljenje in se posvetil samo kovaškemu delu.

Franca Gomboca poznajo ljudje daleč naokrog kot natančnega in ustrezljivega kovača. Delo se v tridesetih letih zelo spremenilo, namesto konj so traktorji, namesto vozov prikolice. Moral se je prilagajati novim razmeram, pri tem pa so mu pomagale prejšnje izkušnje.

Delo kovača je težko, izčrpno pa tudi natančno, toda naš Kovač ga ne bi zamenjal za noben drug poklic, čeprav so to storili mnogi njegovi kolegi. Včasih je bil v vsaki večji vasi kovač, danes pa so zelo redki. Dela pa je še vedno dovolj, saj se vse enkrat pokvari, izrabi in polomi.

Vendar se Kovač boji, da bo njegova kovačnica nekoč ostala prazna, saj nima naslednika. Res da ima štiri sinove in hčerko, a so si vsi poiskali boljši zaslužek. Imel je tudi osem vajencev, od teh pa je le eden postal kovač. Moči mu vse bolj pešajo, sedaj postori le še kako malenkost za sosedo in prijatelje. Vseeno pa ves dan preživi v temni kovačnici, pravi, da je vedno kako delo, pa če se zdi še tako nepomembno. Vesel bi bil tudi, če bi kdo drug prevzel njegovo delo, škoda je namreč kovaškega orodja in kovačnice. Vesel je, če ljudem naredi nekaj, kar potrebujejo.

Ne samo kovačev, tudi drugih obrtnikov je vse manj. Temu je kriva velika industrializacija, preveliki davki, predvsem pa želja po lažjem zaslužku.

B. P.

V stiski se je pač potrebno znajti. V teh mrzlih zimskih dneh je ta vršina še toliko pomembnejša. Naša junaka na fotografiji sta zato kar v avtomobilski priklopi pripeljala odrešitev pred mrzlimi težavami. Saj res, bolje malo, kot sploh nič, kajne? (J. kurbus)

Foto: Albert Abraham

OBISK DELOVNE SKUPINE RK ZSMS

Seznanitev z razmerami mladih

Člani predsedstva republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije te dni v posebnih delovnih skupinah obiskujejo občinske konference zveze socialistične mladine po vsej republiki, da bi se v številnih pogovorih kar najbolj seznanili s položajem in razmerami, v katerih delujejo osnovne organizacije. To je obenem dobra priprava na bližnjo problemsko konferenco o družbenoekonomskem položaju mladih v SR Sloveniji, ki jo bodo izvedli meseca marca.

Prva med pomurskimi občinami je bila na vrsti murskosoboška, kjer so se člani delovne skupine RK ZSMS sestali z vodstvom družbenopolitičnih organizacij, obiskali so eno najboljših osnovnih organizacij zveze socialistične mladine v občini, in sicer mlade v delovni organizaciji Mesna industrija ABC Pomurka, udeležili pa so se tudi razširjene seje predsedstva občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti.

Potem, ko so se seznanili z nekaterimi vprašanji uveljavljanja zakona o stanovanjskem gospodarstvu, so v razpravi namenili osrednjo pozornost dogovoru glede izvedbe problemske konference o družbenoekonomskem položaju mladih pri nas. Ta problematika je namreč močno razgibala tudi aktivnost mladih v vseh 190 osnovnih organizacijah mursko-soboške občine, kajti že ob koncu februarja bo programska seja OK ZSMS. Gradivo, o katerem bo tekla široka javna razprava, zajema zlasti usmeritve družbenega razvoja v tem srednjeročnem obdobju, ki temelji na prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo. Posega pa na vrsto aktualnih področij: stanovanjska in socialna problematika učencev in študentov, njihovo zaposlovanje, štipendijska politika, materialni pogoji za delo mladih v krajevnih skupnostih, položaj mladih kmetovalcev in ženske v združenem delu kakor tudi otroško varstvo.

Nekaj misli iz bogate razprave velja posebej poudariti. Kot ugotavljajo, bo načrtovana stopnja rasti zaposlovanja vplivala na povečanje nezaposlenosti, zlasti mladih ljudi. Po podatkih iz začetka letošnjega leta je v murskosoboški občini nezaposlenih 486 mladih, pri čemer zaskrbuje, da je med njimi kar 48 invalidnih oseb. Zato nova invalidska delavnica v Murski Soboti ne sme postati, kot so podčrtali, nekakšna rešitev za združeno delo, ampak je treba predvsem poskrbeti za zaposlitev težjih invalidov. Kamen spotike je marsikdaj tudi stanovanjsko vprašanje mladih družin, ki so navadno v nič kaj rožnatem socialnem položaju. Tem bi morali znatno več pozornosti nameniti že v temeljnih organizacijah, kjer so zaposleni. Prav tako niso, kot so menili, urejeni materialni pogoji za delo osnovnih organizacij v krajevnih skupnostih, ki večinoma nimajo lastnih prostorov, pa tudi finančna sredstva so problem, pri čemer ugotavljajo tudi prešibko povezanost z organi KS. Zlasti pa bo kazalo v prihodnje znatno več skrbí posvetiti področju kmetijstva, če hočemo zagotoviti večje količine hrane.

Na seji so tudi obravnavali osnutek pravil o organiziranju in delovanju zveze socialistične mladine v murskosoboški občini ter dopolnila ustave SFRJ in SRS, ki jih bodo podrobneje premlevali v OO ZSMS.

M. Jerše

MOLK IN (ŽE ZNANO) ČUDENJE

V razpravi o problematiki kulturnih društev in kinematografije v občini Gornja Radgona na nedavni ločeni seji zbora krajevnih skupnosti gornjeradgonske občinske skupščine so se delegati nemalo čudili, saj občinski izvršni svet k predloženemu gradivu, ki ga je sicer obravnaval, ni dal nobenih pripomb ali predlogov. Delegati so se spraševali, kako je to mogoče, kajti znano je, da se kulturna dejavnost v tej pomurski občini ubada s hudimi težavami in vsakršen nasvet ali napotek bi bil kulturnim delavcem še kako dobrodošel.

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine v Gornji Radgoni se je k besedi priglasi delegat, ki je pripravljalcem delegatskih gradiv očital, da so izredno slabo pripravljena, poleg tega pa tudi, da morajo delegati vse preveč čakati na odgovore na zastavljena vprašanja. Zakaj se ne pripravijo do naslednjega skupščinskega zasedanja, je bil konkreten.

Gotovo bi bilo prav, ko bi te pripombe tudi zabeležili, saj zgolj strinjati se z njimi, kaj prida ne hasni.

—brž—

Evo vam prvega odmeva na prve »koprive« (Vestnik, 20. januar 1981), kjer smo opozorili na pobeglo svinjo, ki naj bi se skrivala neke v okolici Murske Sobotne. Zaskrbljeni (ali zaskrbljena) nepodpisani bralec (ali bralka) piše:

»Soboška svinja, ki je dezertirala 16. junija, se ne skriva v okolici Sobotne, temveč je zbrala pogum in se napotila na nepobrana polja koruze in sladkorne pese, se zredila v debelo in mastno svinjo in jo gizdavo odkorakala v sosednje Medjimurje. Smeje je prekoračila most čez Muro in poiskala prvo klanico. Pozdravila je po prekmursko:

»Bogdaj! Či mate hrvaške cejne, san vaša, či naj, te iden dale.«

Mesar je z veseljem mlasknil: »Dam za tebe 52 dinarjev!« (Za kilo se razume!)

Svinja pa se odreže: »Znala san, ka san veš vredna kak 47,50 dinarof.«

stare
koprive
najbolj
pečejo

Menda je pristen, domač humor tisti, ki se nam v pomurski (22. avgusta 1952, ko se je ljudski glas preimenoval v Obmurski tednik, so pravili obmurski) krajini zlasti blagodejno prileže. Če pa je vrh tega zabeljen z dobršno mero »ta prave zabele« pa sploh.

Vzemimo eno takratno iz križevske »oštarije«!

»Ne boš me, ne,« je godrnjal gost, ko je zapuščal krajevno gostilno v križevcih. »To pa je že višek odiranja. Naročim in plačam 2 del vina, v vrček ga dobim pa le dober del. Ne vem, ali gostilniško oseboje misli, da sem tako pijan, da tega ne opazim, in ali si želi na račun gostov postranski zaslužek. Ta primer pa me je izučil. Ne boš me več, ne.«

Njega dni so vrle Obmurske »okrog prinašali« s »čistim« vinom, danes pa nas »oštirja«, če le morejo, s »špricarji«.

Iz pisma vujeca Baláža z Vujdrmlake in njegovega kompanjona Hongopaja, ki se jima je rado nasmihalo staro in mlado, tokrat le ena od iskrice.

»V oštariji (v Lotmerki) nas je blo prečik ljudi. Čudno se mi je vidlo, ka nan nakšiš ljudski človek gor nosi, ne pa oštarija san, ven je meja zmiron klobuk na glavi, kak či bi naravnost s ceste notri prileta. Potlan sen vida, ka so jemi ljudje tudi plačivali, pa sen se zrajta, ka je to oštarija san, pa ga merti v glavo zebe. Dere sen reka, ka bi rat plača, si je samo zmrgota: Lehko! — Vrag ti je blo lahko, či sen za nekšiš sloki obet no pol litra nekšiš kisle čučce rožaste farbe plača skoro 200 dinarof! Jemi je že blo lahko! — Zato pa sen jemi, deren sen se pobira z oštarije, reka, naj se drgoc odjustira za postrežbo po foršifiti: bos, v gatah no brez klobuka. — Za tisto čuččo sen potlan zveda, da je zrasla per negi na ljublan-sken betoni. No, tiste beton-ske gorice bi si jas pač enok rat pogledna. Ka točijo po lotmerških oštarijah sredi pravih goric fse felé ljudsko vino no samoraslo čmigo, to van je že stara navada ali tradicija...«

Lubi Lotmeržani, pa ne zamerje vujeci Baláža ka van še gnes neda mira. Srečno! —brž—

Manj tragičnih posledic

Pomurske ceste lani terjale 32 življenj, leto prej pa 48.

V upadanju tudi kršitve javnega reda in miru. Nova kazniva dejanja v gospodarstvu

Načelnik Uprave za notranje zadeve Lojze Špindler in sodelavci so — podobno kot vrsto let nazaj — pripravili tiskovno konferenco, na kateri so pomurske novinarje informirali z bilanco preteklega leta. Preden bomo zapisali nekatere številke, ki bodo konkretnije osvetlile stanje preteklega leta, velja zapisati tole: predstavniki UNZ so z zadovoljstvom ugotavljali, da je bilanca leta 1980 ugodnejša kot leto dni prej, zaslug za to pa nimajo le delavci organov za notranje zadeve, ampak tudi mnogi občani. Le-ti namreč tesno sodelujejo z UNZ in so vselej pripravljeni pomagati pri raziskovanju posameznih primerov. „Sodelovanje poteka po ustaljenih poteh, zlasti pa v okviru varnostnih okolišev. Dobro stike imamo tudi z družbeno-političnimi organizacijami, interesnimi skupnostmi in družbenimi organizacijami. Vodje varnostnih okolišev sproti opozarjajo na pomembnejša varnostna vprašanja ne le v krajevnih skupnostih, ampak tudi v organizacijah združenega dela. Dobro poteka tudi sodelovanje z inšpekcijskimi organi, službo družbenega knjigovodstva, javnim tožilstvom, sodišči,“ so dejali na tiskovni konferenci UNZ.

LANI MANJ MRTVIH

Leta 1979 so pomurske ceste terjale 48, lani pa 32 življenj, kar je spodbujajoč podatek. Sicer pa so lani delavci UNZ obravnavali 469 prometnih nezgod (leto prej 537). Tudi telesnih poškodb je bilo manj: lani 419, leto prej pa 457. Prometna bilanca lanskega leta tudi kaže, da se je gmotna škoda, prizadejana v prometu, nekoliko znižala, vendar še vedno znaša 8 milijonov 650 tisoč dinarjev. Glede smrtnih žrtev so na tiskovni konferenci povedali, da so lani ceste pobrale največ žrtev med kolesarji. Najpogostejši vzrok za prometne nesreče pa je — kot že vrsto let pred tem — alkohol. Miličniki namreč ugotavljajo, da za volan sedajo tudi občani, ki imajo tri in več promil alkohola v krvi. Ni torej čudno, da so najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč vozniki osebnih avtomobilov. Sicer pa se je največ nesreč zgodilo na regionalnih cestah (184), slede lokalne (169), medtem ko je bilo prometnih nesreč na magistralnih 82. Prometne zgozde so najpogostejše v naselju (335), to je 71 odstotkov. V nezgodah so bili udeleženi tudi otroci, in sicer v 36 primerih. Bilanca kaže, da

se je 9 otrok poškodovalo hudo, 23 pa lažje. Delavci UNZ so na tiskovni konferenci povedali, da so tudi v preteklem letu vložili maksimalne napore na področju preventive, saj so kar 10 tisoč 986 občanov opozorili na kršitev cestno-prometnih predpisov, vendar tudi brez kaznovanja ni šlo: izrekli so 10 tisoč 936 mandatnih kazni, zlasti zaradi preokrajane hitrosti, 8 tisoč 380 udeležencev cestnega prometa so predlagali sodniku za prekrške, iz prometa so izločili 1700 voznikov, odvzeli pa so tudi 1714 voznških dovoljenj.

NOVA KAZNIVA DEJANJA V GOSPODARSTVU

„Kar zadeva gospodarski kriminal,“ so dejali v sredo na UNZ v Murski Soboti, „ugotavljamo, da se pojavljajo nekatera nova kazniva dejanja, torej taka, ki jih v prejšnjih letih nismo evidencirali.“ Delavci Uprave za notranje zadeve so poslali 197 kazenskih ovadb, kar je precej več kot v letu 1979, ko so posredovali 148 takih prijav. Nova kazniva dejanja, na katera so naleteli lani, so: dajanje prednosti kupcem, preslepitev potrošnikov, krši-

tev predpisov o cenah itd. Zapisano število gospodarskega kriminala menda ni toliko višje zaradi resnično povečanih protipravnih dejanj, ampak bolj posledica večje angažiranosti in kadrovske okrepitve delavcev UNZ. Tako so delavci odkrivanja in pregona javnemu tožilstvu posredovali dve prijavi zaradi kršitve zakona o službi družbenega knjigovodstva, raznim inšpekcijskim „odstopili“ 62 predlogov za uvedbo postopka, 5 davčnim upravam, samoupravnim delavskim kontrolam pa 68 poročil o ugotovljenih nezakonitostih v nekaterih organizacijah združenega dela.

VEČ SAMOMOROV

Tako smo zapisali tudi prejšnje leto. Vzrok, zakaj število občanov, ki se odločajo za samomor, narašča, bo treba strokovno analizirati, dejstvo pa je, da je naša pokrajina, glede na število prebivalstva, območje, kjer je samomorov izredno veliko. Lani jih je bilo 52, leto prej pa 38. Tudi poskusov samomorov je bilo več: lani 36, 1979. leta pa 29. Smrtnih primerov, ki so jih miličniki in drugi delavci UNZ raziskovali, pa je enako: 44. V rubriko tako imenovanih do-

godkov delavci UNZ uvrščajo še požare; na družbenem in zasebnem premoženju jih je lani bilo 23, lani so se zgodile tudi 4 delovne nesreče, ki so terjale človeška življenja, medtem ko je bilo raznih drugih dogodkov 25.

Kaj pa je novega na področju javnega reda in miru? Z zadovoljstvom lahko zapišemo ugotovitev delavcev UNZ, ki pravijo, da se stanje na področju javnega reda vsako leto izboljšuje. To pa je bila pravzaprav nuja, saj smo v prejšnjih nekaj letih ugotavljali, da so bile kršitve zakona o javnem redu in miru oziroma občinskih odlokov, ki urejajo tovrstno obnašanje, prepogoste. Stanje lanskega leta je takole: 1620 prekrškov, v letu 1979 pa 1812. Najčeste kršitve JRM so v gostinskih lokalih (evidencirali so jih 746). Manj je tudi nasilniškega obnašanja.

MANJ POTNIKOV ČEZ MEJE

V lanskem letu je potovalo čez 5 mednarodnih prehodov, ki so na območju Pomurja, 4 milijone 873 tisoč 743 potnikov. Bilo jih je za kakih 12 odstotkov manj kot leto prej. Na obmejni promet z Madžarsko odpade 505 tisoč 241 potnikov, kar je za 5 odstotkov manj kot v enakem koledarskem obdobju prejšnjega leta. Manj občanov je koristilo tudi maloobmejni promet: lani so jih našteali 132 tisoč 880, leta 1979 pa 150 tisoč 42. Kar

zadeva promet naj omenimo še, da je na naših mejah stanje dokaj ugodno, saj kakih posebnih kršitev mejnega režima ni bilo. Tiste, ki so bile, pa se nanašajo na neveljavne potne liste, prinos orožja in municije ter drugo, zato so poslali ustreznim organom kakih 70 prijav.

Bilanca preteklega leta je torej dokaj ugodna, kar je dokaz, da število občanov, ki se tu in tam skregajo z zakoni in drugimi predpisi, ne narašča. To pa je pomemben dosežek. Je rezultat dobrega preventivnega dela organov notranjih zadev pa tudi našega obnašanja in vedenja. Seveda si je treba še naprej prizadevati, da bi bilo protipravnih dejanj čim manj, stremeti za tem, da prometne nesreče ne bodo naraščale, skratka, treba se je čimbolj samozasčitno vesti in obnašati. Kar zadeva promet, pa v novem letu žal ugotavljamo, da so nesreče spet nekoliko stopile v ospredje. To pa ne preseneča, saj se na cestah še čisto vedemo, kot da bi bile samo naše. Pred dnevi so na primer v Murski Soboti v času dveh ur našteali kar 871 prekrškov. Največ udeležencev v cestnem prometu (267) ni upoštevalo znaka stop, zlasti onega, ki stoji na stičišču Zvezne in Kocljeve ulice, 99 motoristov in kolesarjev je v tem času peljalo ob rdeči luči na semaforu, 24 jih je kršilo prepoved zavijanja, 75 jih je parkiralo tam, kjer je to prepovedano itd.

S. SOBOČAN

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

Nacka bi se bog zoseb razveselil, saj je takšna dušica čista ko mlada rosa. Miškec pa bo lahko prepeval bogu v čast in slavo, saj ga je naša Ana že naučila nekaj pesmic, nekaj pa se je naučil pri tebi. In ima kar dober glas — ne dere se. Lahko pa bo tudi igral na stransčico. Zna.“

Sih mi spreleti drobno telo, ker ne glede na vso srečo, ki bi naju čakala z Nackom vred, če bi zdaj umrla, si te sreče prav nič ne želim, vsaj za zdaj še ne. Pa se ji je niti starejši ne želijo. Ker naj bo življenje še tako težko in včasih tudi grenko, je vendar še toliko lepo, da je vredno živeti. Zato mi ugaja, da sta oče in sosedov stric našla tako modro opravičilo za bitnost tudi tako malega človeka, kot smo Poljanci siromaki, da sta našla njegovo filersko vrednost, brez katere ne more biti vrednosti rajniška zlata. Tako vidim, da tudi midva z Nackom, ravno tako pa naš Lojz in Vanek imamo nekakšno veljavo in s tem pravico do življenja.

Ravno tako mi je všeč, da sta tudi za našega učitelja Pallerja našla prostor med ugledniki, tako rekoč že med kronami, skoraj že med rajniški, skoraj že blizu plebanuša Sakoviča. Njegovo delo med nami se nam ravno zdaj med bojno na moč obrestuje: naši očetje, možje, dečki, karkoli so nam že, ki so po vseh frontah, nam zdaj lahko pišejo, če so živi in zdravi. Pri sleherni hiši zna kdo brati, da ni treba s pismom k notarju ali kamor že, da bi nam prebral. In tudi že povsod moremo kaj napisati svojemu „liblenemu“ na fronto, kjer naj nam ga čuva blažena devica Marija, zmožna gospa Vogrska.

Se za žandarške ste naš oče in sosedov stric našla dostojen prostor v tej družbeni lestvici, čeprav jih nihče nas preprostih ljudi ne mra. Res pa je spet, da ti skrbijo, da se mi Poljanci ne skvarimo do kraja. Človek pa se skvari, če le najde priložnost, da celo si jo čisto sam poišče, kar so nam dokazali že naši prvi starši: komaj jih je bog ustvaril, čisto po svoji podobi, jih postavil v sam paradiž, da jim ja ne bi bilo treba nikdar delati, oni pa že jabolka bogu krast in za prvi grm!

Kajpa da sta našla posebno mesto v tej družbeni stopnji za našega apoštolskega kralja in za našega, svetega očca Rim papo. Žalostno pa je, da nas je ta „sveti oča Rim papa“ zapustil in se postavil na stran naših sovražnikov, čeprav je naš kralj apoštolski, torej prvi za papežem. Ker zdaj že postaja dvomljivo, če se ne bosta bog sam in blažena devica Marija, ki ji pravimo tudi „zmožna gospa Vogrska“, postavila na stran naših sovražnikov. Ker vsakdo je rajši tam, kjer je moč, vsakdo gleda, da se vaga prevagne na njegovo stran. In tako lahko pademo v drek, čeprav naši domobranci in vrli klaneri kar naprej zmagaajo na vseh frontah, se dalje bijejo za edino pravo sveto rimsko katoliško vero, dasi nam je ta „sveti oča Rim papa“ pokazal hrbet.

Ne vem, kaj je navedlo sosedovega strica, da mi je dejal, ko me je nekaj časa opazoval in začel kinkati z glavo: „Kaj pa bo iz tebe — boš tudi ti postal takle navaden fileroš, kakršni smo tvoji oče, mi vsi tu, skoraj vsa Poljana? Vidiš — vrednost človeka se začne kakor pri denarju: tam filer, pri človeku pa težak, siromak, ki ima samo gole roke za delo. Radošičev Bogdan — vidiš, on bi že skoraj veljal dve filerji, to je — krajcar, ima nekaj zemlje, dve kravici in še mizarček je. Kelenčev Sraka, ta pa je že vreden tri krajcarje, ima precej zemlje, celo dobre, tri krave, zidano hišo, velik vrt. Tu naš sosed Žid pa je že kar groš, učitelj Paller pa zeksar; učeno glavo ima in to tudi nekaj velja. Vidiš — če bi imel dobro glavo...“ Med ramena potisnjena glava je spet zakinkala. „A kaj pomaga siromaku glava, še takšna pamet — filer ostane filer in naj se pokaže orel ali pismo, če ga vrže v zrak in pade na tla. Siromak ostane večni rob, težak, ki bo branil drželo kadar nam jo bo hotel sovražnik vzeti, ravno tako bo branil našo sveto katoliško cerkev, vero, kralja, pa tudi samega svetega očca Rim papo, čeprav zdaj ni z nami, je pa prvi za bogom — mislim, tu za zemljo. To je politika, pri tej se siromak človek ne razume prav nič in se zato tudi z njo ne ukvarja. Le kaj bi še on mešal stvari, ko že dovolj zmeša vse vkup gospoda, ki je dosti pametnejša od nas...“

V to poučevanje mene — in vedno kaj takega pove, kar mi bo vsekakor koristilo v življenju, ker se bom vedel ravnati in hoditi po pravi poti, stopi naša mati. Ko zagleda na moč poplujvano ilovnato tlo, ki ga je bila jeseni tako lepo namazala, pa ga do spomladi ne bo mogla, se na moč razjezi, predvsem na našega očeta, čeprav očitno bolj velja sosedu, ker je pred njim še bolj poplujvano in še na moč črleno. To pa zato, ker žveči bago — to je ogorko, ki ostanejo na dnu pipe. Seveda le od pravega tobaka. Kar se pa zgodi le, če si naš oče z delom pri Židu zasluži kak pakelček. Seveda mora kdaj pa kdaj le postreči tudi sosedu Jurku. Če mu pa že tobaka vselej ne da, mu vsekakor na dlan otrese tiste ostanke na dnu pipe. Sosed to s tremi prsti desnice lepo stisne v kepico nato pa s kazalcem desne roke pritiska za levo čeljust. To bo nekako potlej ves dan sesljal, kdaj pa kdaj pljunil iz sebe črleno slino in kar na veliko.

„Fuj, nemarnjaka,“ ju začne naša mati grditi, ko se ni niti dobro zaprla dveri. „Ne moreta stopiti v kot za dveri, tam so smeti in tja pljuvati vso to nesnago. Saj je, kot bi tu sedela jata gosi in se zgrdila. Človeku se grsti...“ Vsaka hiša ima v kotu za dvermi metlo, z njo so pokrite smeti, ki jih ponavadi le jutraj odnesemo na gnojišče. — Mati vzame metlo, gre z njo po sobo, po ilovnatem tlu, nastrga toliko prahu, da z njim pokrije vso to nesnago in vse pomete za dveri na kup. „In kaj spet smodita, da tako smrdi? Sterje?“ Tobaka ni. Čeprav si je naša držela v tej bojni že pridobila nekaj držel,

primanjkuje vsega, tobaka pa zoseb. Pravijo nam, da gre vse za vojsko; kakor da ta drugega ne bi delala na fronti, kot kadila. Moški doma poskušajo kaditi vse mogoče trave, celo sterje si že bašejo v pipo. Ni pa dobra nobena stvar. Zenske pravijo, da bi bilo najbolje, če bi moški vobče prenehali kaditi. Še večji križ pa je z „bagaši“, s tistimi, ki žvečijo, ker nobena trava ne daje tistega okusa v ustih kot tobak. Mati temeljito ozmerja sosedo: „Vam je treba še žvečiti to nesnago in pljuvati po tlu.“

„Ejš, aja, Manka, si huda. Ožgeš človeka ko kopriva.“ Vsi ti sosedi radi rabijo ta „ejš“, kar pomeni nekakšen „vidiš, viš“. Sosed se začne odpravljati. Ve, da ga naša mati ne mara. Vendar toliko počaka, da mu naš oče izkoplje iz pipe tisto zanj tako cenjeno bago, ki jo na dlani lepo stisne v kepico in si jo zatlači za levo čeljust.

„Podplatnjek“ pravi mati za njim srdito, ko slišimo njegovo zavlečeno tapkanje po podstenu. „Podplatnjek“ ga imenuje zaradi njegovih čisto ploskih podplatov, zaradi česar tudi na čuden način hodi, skoraj ko gos. Kakor da se s temi ploskimi podplati lepi ob tla in jih mora vselej s silo odrtrgovati od zemlje, pri čemer se močno ziblje zdaj na desno, zdaj na levo. Pri hoji na kolniku — hodi — sila počasi — vedno drži roke na hrbtu, kar le redki kmetje počno.

Mati mi bo v svojih poznih letih poskušala pojasniti svoj odpor do njega; da jo je zalezoval, ko so stanovali pri njih in ko našega očeta ni bilo doma. Dvomim pa, da je to bilo zares pravi vzrok. Res je naš oče prva leta po poroki bil kar naprej kje na delu in bore malo doma. Toda takrat je živel pod skrbnim varstvom svojega očima mlinarja pa tudi svoje matere. Dokler sta pač tadva živela, nakaš sta si z očetom že postavila svoj dom. Sicer pa tudi dvomim, da je ta sosed stric bil kakšen nevaren zapeljivec. Niti ni bil v posebnih čisljih pri ženskah. Imel pa je navado, da je vsakrati rad ponagajal. Pa saj je bilo pri nas težko prikriti nezvestobo. Sam pa bom vse do smrti njegove žene Ane spremljal njuno idilično, prav ganljivo ljubezen. Še posebej tedaj, ko mu bo dolga leta bolehalo očitno za jetiko. Spomladi jo bo spravljal pred hišo, vendar na tak kraj, kamor sonce ne bo posijalo, ali pa bo sijalo le skoz listje starih jablan. Vročina jo duši. Deževna jesen jo bo zaprla v sobo, kjer bo obsedela na postelji, redkeje pri topli peči. Toda ko bosta sama, bo le morala pred ognjišče, da jima kaj skuha, pripravi tudi hrano za prašiča, ki ga bosta imela za koline, kar bo zanju velik praznik. Toda vse drugo bo opravil stric sošed.

Naš Lojz jo bo vsako jesen obsodil: „Kelenčeva strina pa pomladi ne bodo več dočakali. Slabi so.“ Pa bo neka pomlad njega prej pobrala kot njo.

Ne vem, ali sta naš oče in mati sploh še kdaj bila pri njih, kar sta se odselila od njih. Oče že zato ne, ker brez kakšnih opravičitev sploh ni nikamor stopil. Pa saj tudi mati ni šla nikamor „kar tako“.

Ne vem, po čem vse me je že pritegoval njihov dom: ko da je v njem nekaj skrivnostnega. Saj so vsi trije otroci ki so jima ostali — prvi trije so z materjo vred jedli strupene gobe in umrli, le mater je zdravniku še uspelo rešiti — bili starejši od mene.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED OD 4. DO 6. FEBRUARJA

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z....., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.20 TV V SOLI: TV koledar, Za učitelje, Od Zlatibora do Beograda Zagreb 10.00 ZIMSKI ŠOLSKI SPORED (do 13.15) 17.35 POROČILA 17.40 Z BESEDO IN SLIKO — S. Makarovič: LEVA ROKA DESNA ROKA 17.50 VELIKE RAZSTAVE, francoska kulturno dokumentarna nanizanka 18.20 OKROGLI SVET 18.30 OBZORNIK 18.45 VOJVODINSKI ZBORI 19.15 RISANKA 19.20 CIK CAK 19.24 TV NOCOJ 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 TV DNEVNIK 19.55 VREME 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA 20.00 FILM TEDNA: ZABLODA, angleški film 21.40 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHARSKIH MOJSTROV 21.45 SODOBNIKI: Zdenka Kalin 22.10 V ZNAMENJU

ljubljska banka
Pomurska banka

ODDAJNII II. TV MREŽE: 16.55 TEST 17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI 17.30 TV DNEVNIK 17.45 MAJSKE IGRE, otroška oddaja 18.15 SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA 18.45 VOJVODINSKI ZBORI 19.30 TV DNEVNIK 20.00 M. Aymee: MOŽ, KI JE HODIL SKOZI STENE? FRANCOSKA DRAMA 21.00

ZAGREBSKA PANORAMA 21.20 Innsbruck: EP v umetnišnem drsanju — pari, posnetek in vključitev v prenos (do 23.00)

TV ZAGREB

9.20 do 13.15 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Majske igre, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Gospiča, 18.45 Danes v skupščini, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.17 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 IPP, 20.00 Izbor v sredo, 21.15 Portret revolucionarja, 22.00 Dnevnik, 22.15 Oddaja pop-rock glasbe, 22.50 Pregled sporeda za četrtek.

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Oddaja z miško, 9.35 Francoščina, 10.05 Kaj lahko postanem, 10.35 Svetlolase sanje (film), 12.00 Zabavna oddaja, 12.15 Prizma, 13.00 Opolmanska redakcija, 17.00 Lutke, 17.30 Wickie in silaki, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Robinovo gnezdo, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pustolovščine Marca Pola (film), 22.00 Drsanje (posnetek), 0.10 Poročila.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.30 Šolska TV. 10.15 Smrti skok, ameriški film. 16.15 Historikum naroda, 2. del. 16.50 Tenis. 18.30 Smo na voljo; gvišno je gvišno! 18.50 Štafeta, 10 minut mladosti. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Modra luč, kriminalistične reportaže. 21.00 Pesmi in plesi iz SZ. 21.10 Telešport: 1. Tenis za Kings pokal, 2. EP v umetnišnem drsanju, pari. 23.00 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored prijateljskih zvokov, 16.30 — Kultura in mi in kultura, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

ljubljska banka
Pomurska banka

TV LJUBLJANA

9.00 TV V SOLI: TV koledar, Matematika, Kemija, Lastnosti živih bitij — dihanje, 10.00 ZIMSKI ŠOLSKI SPORED (do 13.15), 15.05 TV V SOLI — ponovitev (do 16.00), 17.30 POROČILA, 17.35 TOVARIŠIJA, mladinska nadaljevanka TV Skopje, 18.05 MOZAIK KRATKEGA FILMA: Frizija je vaša, nizozemski film, 18.30 OBZORNIK, 18.40 MAČVA, dokumentarna oddaja TV Beograd, 19.10 RISANKA, 19.20 CIK CAK, 19.22 TV NOCOJ, 19.24 ZRNO DO ZRNA, 19.30 TV DNEVNIK, 19.55 VREME, 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA, 20.00 STUDIO 2, 22.00 V ZNAMENJU, 22.15 Innsbruck: EP v umetnišnem drsanju — moški, posnetek in vključitev v prenos (do 23.00).

ODDAJNII II. TV MREŽE: 16.55 TEST, 17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI, 17.30 TV DNEVNIK, 17.45 JELENKO, otroška serija, 18.15 ŠOLA ZELENEGA NAČRTA, 18.45 MUPPET SHOW, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 TELESKOPIJA: Zgodovinar Vasa Čubrilović, 21.00 PO IZBIRI..., 23.00 24 UR (do 23.05).

TV ZAGREB

9.00 do 13.15 Izobraževalni spored, 15.05 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Jelenko, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Splita, 18.45 Muppet Show, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Argumenti 81, 20.45 EPP, 20.50 Kvizoteka, 21.50 Dnevnik, 22.05 Umetnostno drsanje — Evropsko prvenstvo (prenos iz Innsbrucka), 23.00 Pregled sporeda za petek,

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 Dežela in ljudje, 10.00 Šolska TV, 10.30 Tri milijarde brez dvigala (film), 12.00 Vtisi iz Koreje, 12.15 Bela hiša — zadnji vhod, 13.00 Opolmanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.30 Marco (risanka), 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 TV kuhinja, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Beg na deželo (film), 21.40 Večerni šport, 23.55 Poročila.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.05 Šolska TV. 15.55 Moč vida. 16.20 Svet jezika. 17.05 Za upokojece. 17.35 TV borza. 17.45 TTT. 18.30 Horizontov magazin I., spored uredništva Horizontov. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Družinski krog, magazin za starše in vzgojitelje. 20.50 Harlem; Jack Parnel in njegov orkester, angleški glasbeni film. 21.15 EP v umetnišnem drsanju; moški. 23.00 TV dnevnik. 23.10 TV ogledalo.

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV V SOLI: TV koledar, TV vrtec, Ruščina, Športna rekreacija in zdravje, Nega bolnika 10.00 ZIMSKI ŠOLSKI SPORED (do 13.15) 14.55 TV V SOLI ponovitev (do 16.00) 17.15 POROČILA 17.20 OLIMPIADA SMEHA, ameriška risana serija 17.45 DOMAČI ANSAMBLI: Miha Dovžan 18.15 OBZORNIK 18.25 KAJ SO ČUSTVA, 1. oddaja iz cikla ČUSTVA 18.55 NE PREZRITE 19.10 RISANKA 19.20 CIK CAK 19.24 TV NOCOJ 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 TV DNEVNIK 19.55 VREME 19.57 PROPAGANDNA ODDAJA 20.00 PREŠERNOVA PROSLAVA, prenos iz KID-a 21.00 A. Marodič: NASA KRAJEVNA SKUPNOST: Frakl gre za zdravljenje 21.40 PROPAGANDNA ODDAJA 21.45 V ZNAMENJU 22.00 Innsbruck: EP—V UMETNOSTNEM DRSANJU—plesni pari, posnetek in vključitev v prenos (do 23.00)

TV ZAGREB

8.45 do 13.15 Izobraževalni spored, 14.55 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Naši pesniki, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Rijeke,

18.45 Mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Bliki in Lahkonogi (film), 21.40 EPP, 21.45 Dnevnik, 22.00 Umetnostno drsanje — Evropsko prvenstvo (prenos iz Innsbrucka), 23.00 Pregled sporeda za soboto.

Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 Ruščina, Šolska TV, 10.30 Dedinja (film), 12.20 Klub seniorjev, 13.00 Opolmanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.30 Medvedki so prosti, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Pan-optikum, 18.25 ORF danes, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Strategija kače (film), 21.10 Reklame, 21.15 Ljudje kot ti in jaz, 22.25 Reklame in šport, 22.35 Nočni studio, 23.35 Poročila.

ljubljska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

8.05 in 13.35 Šolska TV. 15.45 Moč vida. 16.10 Čez eno uro sem tu, madžarska nadaljevanka. 17.30 Navzkrižno vprašanje, ugankarska igra. 18.05 Okno, VMES 5 minut meteorologije 19.30 TV dnevnik. 20.00 Delta, znanstveni magazin. 20.25 Telešport: 1. Namizni tenis Evropa 12, prenos iz Miškolca, 2. EP v umetnišnem drsanju, pari, prenos iz Innsbrucka. 23.00 TV dnevnik.

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

Najstarejšega so jima že poklicali v vojsko, najmlajša — moja "Kati Kustecova" — pa je tudi kar skoraj za tri leta starejša od mene in že kar razvita dekle. Za igre nima nikakega smisla, nikake domišljije, vse ji je dolgočasno. V šoli pa se tudi ne more 'posloviti' od našega učitelja Pallerja, ki poučuje ponavadi take zaostale 'priče', če bi jim vcepil v kehnice vsaj malo branja, računstva in kaj iz katekizma. Imajo krosna. Nekoč je stric tkal in je imel kar dovolj dela, ko so Poljanci začeli opuščati krosna, da bi jih namreč imeli pri sleherni hiši. Te 'obrti' je naučil tudi svojega sina. A ta nam je zdaj že pisal z ruske fronte in nam sporočil, da ga je blažena devica Marija, ta 'zmožna gospa vogrska' doslej očuvala živega in zdravega. Za krosna pa bo to zimo spet moral sesti stric in midva s strinjo bova poslušala kar naprej njegovo enakomerno pesem, 'vut-vut-vut'. Vrednost domačega platna spet narašča, ker tovariškega po trgovinah sploh ni dobiti ali pa je zelo drago. Vsaj otroci smo od peta do golta oblečeni v domače platno redko laneno, ponavadi kar konopljeno. Iz lanenega platna si ženske šivljejo srakice in spodnje janke, nosijo pa tudi že vrhnje iz tega platna, le da porbarvano, kar same opravijo, rjavo, zelenkasto ali pa kar črleno.

Soseda strina ima drobno knjižico s samimi pesmimi, ki jih še pojejo pri nas ali pa so jih peli nekoč pa so napevi že obledeli, ker vseh niti naš oče ne zna. Soseda Ana, žena tega 'podplatnjaka', pa zna viže vseh. Mlada je rada romala v Veržej, sploh po Sloveniji in je tam pobrala viže vsakovrstnih pesmi. Ne zna brati, vendar ima nek slovenski molitvenik in ima to Pesmarico. Molitvenik nosi k maši, kadar že gre in ga odpira pač zaradi drugih. Moli pa najbrž samo svoj očenaš in zdravomarijo. Iz te Pesmarice ji moram jaz prebrati pesmi in jih zato že tudi znam vse na pamet. Včasih tudi zapojeva, kadar razen nje in strica Jožefa ni nikogar doma. Stric — pozimi seve — tke in nama s svojimi krosni da je nekakšen takt: vut-vut-vut. Midva pa — jaz s svojim otroškim, nekoliko kričavim glasom, ker je na moč naglušna in me sicer ne bi slišala, ona pa zadihano, nekoliko raskavo, ko da bolj požira glas, ali ko da ji ga kaj potiska nazaj v golt. »Jaj, jaj — kako lepo mi popevlješ,« mi reče včasih. »Če bi te bog hotel vzeti zdaj, ko si še nedolžno dete, bi te lahko bil zoseb vesel. Postal bi takle majhen angelec s kratkimi perutkami. Stal bi pred starejšimi angeli, prav spredaj, od blizu gledal bogu v obličje in mu popeval. Jaz pa — če me že spusti predse, mu bom samo kvarila zbor. Popevljem, ko da se kaj trga v meni — in glas požiram. Bom pa rajši molila. Tisto znam.«

Zna, sirotika. Z našo materjo vred znata zmoliti poleg očenaša in zdravemarije še neke skrotovičene pesmi, ki naj bi bile nekakšna molitev. In kar naprej moliti vse tri dele čisla — že vem, kako je to dolgočasno, ker včasih moramo moliti

z našo materjo. Eh, te naše revne poljanske molitve, kaj naj si libleni bog začne z njimi, kakšno veselje naj ima, da jim mora dan na dan poslušati!

Nekega dne pa me posebej počasti in razveseli, ne da bi si vedel pojasniti vzrok te njene odločitve: podari mi svojo Pesmarico, rekši mi: »Ti znaš brati, picek zlati. Jaz pa — saj jih tako in tako znam vse na pamet, ne bom jih pozabila.« In poljubi tisto drobno knjižico pa mi jo preda s pravo pobožnostjo. Se sam bi jo najraje poljubil, ne vem, zakaj. Imam čitanko, tudi katekizmus imam, toda ta Pesmarica je nekaj čisto drugega, nekaj zoseb mojega, niti ne za vse ljudi uporabna. Ker zdi se mi, da pesmi lahko tudi prebiraš, vsaj jaz jih rad prebiram in mi tudi vsaka kaj posebnega pove. Na paši pa jih lahko popevljem ali igram na stransčico. Strina pa mi zato, kadar že pridem to zimo k njim, vselej reče zadahano: »Dajde, picek zlati, moj golobek, da zapopevljeva katero iz tiste knjige.« In že zaspevljeva, ne le eno, kar več. Stric pa tke in njegova krosna se zamolklo mešajo v najino pesem, ko da nama dajejo mero bobneče vut-vut-vut.

»Vidiš, picek zlati,« mi reče strina nazadnje. »Saj ne bi smela popevati. Moj sinek se zdaj bije na fronti, za nekšo domovino, za našo sveto vero in za našega apoštolskega kralja. In bogve, če nam ga blažena devica Marija, zmožna gospa vogrska, čuva, ki k njej vedno molim. — Le kaj nam je trepa te bojne, Mišček? Kaj pa naj siromak dobi od nje? V vojsko mora, od tam ga pošljejo na bojišče, kjer lahko padeš. To je mrzko delo, če se ljudje pobijajo. A kaj moreva pri tem midva, ne?«

Saj res — le kaj bi zmogla midva, sploh — kaj bi zmogli vsi siromake tega sveta?

Domovina kliče moje strice v vojsko

Proti pomladi gremo, bojna — prekrstili jo bodo v prvo svetovno vojno, kakor da že vsi vedo, da nas čaka še druga, morda celo še tretja — pa neusmiljeno divja dalje. Požrla nam je že vse mlade količkaj zdrave ljudi. Ker pa jih sproti ne dorašča dovolj, sega po čedalje starejših letnikih. In tako ni čudno, ko se prikaže pri nas sosed stric Jurko in pomoli našemu očetu pod nos vojaški vpoklik rekši mi: »Na to — sosed, zdaj vidiš. Pa so nam vsi golčali, da bo bojne že prvo jesen konec, ker da smo močni. Pa potlej verjemi komu, če se še kralj in njegovi generaluške zmotijo. Le to bi rad vedel, kaj bodo tam z mano — tkal bom na krosna?«

Z nim je njegova žena Ana, vsa zaskrbljena, prestrašena, zajokana, ko da mora ona na bojno. Ne pomnim, da bi bila že kdaj pri nas, ker sploh nikamor ne gre. »Ježuš libleni,« tarna, kakor da bi mi kaj mogli pri tem. »Kaj pa bodo tam z njim, siromakom?«

Medtem ko se je naš oče zamislil, kakor da bo pretehtal zastavljeno mu vprašanje in ga tudi rešil, pa mati že odvrne, rekši jima: »Saj res — le kaj bodo tam z vami, sosed? S takimi podplati ne boste mogli bežati. Pravijo pa, da je v bojni treba mnogo bežati.«

Kajpa — naša mati si predstavlja bojno ko kakšen vaški pretep med dečki, kadar je proščenje: če si slab, pa pobegneš, kolikor te noge nesejo. Pa saj tudi drugi ne vedo o bojni kaj več.

»To je sveta istina, Manka,« pritrdi soseda Ana, kakor da bi mi pri vsem s svojim dognanjem kaj odločali. »Ne more bežati. Saj še stežka hodi.«

»Viš, Manka,« odvrne sosed naši materi, očetu pa pomoli pod nos prazno pipo, če bi ta imel vsaj ščepec tobaka. K čemur se naš oče le žalostno nasmehe: med zobmi drži mrtvo pipo, le v skrajni sili si jo napolni s kakšnimi smrdljivimi smetmi, kot temu pravi naša mati. »Si pametna, soseda. Bežati, ha!« in zdaj še nam vtakne prazno pipo med zobe, le da mu ne piska v njej. »Prava vojska ne bi smela bežati — mislim, nazaj. Goniti bi morala neprijatelja do njegovih poslednjih granic, pokeč se nam ne bi rad predal. — Sin Jožko pa nam piše iz Rusije, da je tam nekša reberija, vladarja nimajo več in da je tam bojne konec...«

»Koga in kako pa naj naš Joži ubija, Manka, in zakaj — Ježuš libleni,« pravi zadihano soseda strina. »Saj človek vendar ni ne uš ne gnida. Naš Joži, vaš Miška in Bogdan — ti naj ubijajo? Saj nam ni nihče nič kriv. In niti ne veš, ali razbojnika ali poštenega človeka? Celu takega, ki ima doma nedolžno drobno dečico, ženo, ki sama ne bo zmogla skrbeti za falamilijo, ti pa ga ubij, sosed — zakaj le, te vprašam? In kako bo koga streljal, ko pa niti puške ne zna držati v rokah.«

Zobstoj je spraševala nas, ki smo ravno tako nevedni kot ona, ne glede na to, da hodimo delat v šolo, k Židu, celo v gozd. Toda tam oče, mati in Lojz slišijo večno samo to, kako zmagujemo in da bomo kmalu zadnjikrat zmagali.

Ker je mati imela še ogenj v peči, je hitro pristavila čisto vodo za krop in nam skuhalo koprakevega čaja, ki smo ga tudi otroci dobili vsak za en naprstnik, starejšim pa je vsakteremu kanila solzo žganjice vanj. Ne vem, kaj je zne-nada postala tako dobrotna do sosedovih. Morda se je šele zdaj zavedela, kakšno srečo smo imeli, da so nam jeseni vrnilo očeta iz vojske.

Radošičev stric, ki je mizar, sicer pa naš prvi sosed na južno stran ulice, je napravil za Kelenčevega strica lesen kovček, mu ga lepo črleno obarval, nanj pa z vijugastimi, rjavo rumenimi črkami zapisal njegovo ime: Kelenčz Jozsef, Nagy Palina. Kakor da bi bil ta kovček najbolj potreben za fronto in bi od njega zavisela poslednja zmaga naše vojske.

Stric soseda so domači spremljali pred občinsko oštarijo, kjer so se zbirali vsi, ki so bili vpoklicani v vojsko. Stric se je pojdočki lepo poslovil od vseh sosedov, ki so prišli do vrat in mu zaželeli, naj se živ in zdrav čimprej vrne. Otroci pa smo ga pospremili vse do oštarije. Strina Ana se je strica Jožefa oprijela za roko kakor otrok.

(Nadaljevanje prihodnjic)

LETNI IN ZIMSKI DELOVNI ČAS

Predlog samoupravnega sporazuma o razporeditvi delovnega časa v obratih blagovnega prometa, obrti in drugih javnih službah, ki ga je pred kratkim sprejel soboški izvršni svet, natančneje določa in ureja najkrajši delovni čas, hkrati pa že omogoča prehod na letni delovni čas. To je vsekakor posebnega pomena za trgovine na drobno, gostinske obrate družbenega in zasebnega sektorja, mesnice, trafike, kioske za prodajo časopisov ter za razne družbene in zasebne obrtne delavnice. Pri tem so upoštevane krajevne potrebe, potrebe turizma in načela dobrega gospodarjenja.

Najprej glede trgovin, ki morajo poslovati najmanj 7 ur dnevno v neprekinjenem delovnem času, razen sobote, ali pa v deljenem delovnem času, ki bo poleti od 7. do 12. ure in od 16. do 18. ure, v zimskem obdobju pa od 8. do 12. ure ter od 15. do 18. ure. Nonstop delovni čas pa traja od 7. do 19. ure v poletnem času, pozimi pa bodo prodajalne zaprli eno uro prej. Tako bodo poslov-

vale Blagovnica, Shopping in Dom tehnike v Murski Soboti. Hkrati bo od ponedeljka do petka v običnem središču odprta do 18. ure ena železnina, semenarna in prodajalna z avtomobilskimi deli, medtem ko bo prodajalna kruha TOZD Mlinopek poslovala vse dni, razen sobote, od 5. do 18. ure. Razen tega bodo trgovine z osnovnimi živili ob sobotah in nedeljah organizirale dežurno službo, pri čemer določijo razpored dežurstev trgovska podjetja. Daljši delovni čas ob sobotah bosta imeli tudi trgovina z živili v Beltincih, in sicer od 13. ure, v Moravcih pa Turist market do 18. ure. Seveda bodo tudi druge v murskosoboški občini imele odprte trgovine, o čemer bi naj seznanili komite za družbeno polaniranje in družbeno-ekonomski razvoj.

Kot so se dogovorili, bodo tudi mesnice obratovale v običajnem delovnem času, ob sobotah pa od 6. oziroma 7. ure do 13. ure. Tako se bodo ravnale tudi trafike in kioski za prodajo

časopisov, ki bodo vsak dan odprete do 15. ure, ob sobotah od 7.—12., vsaj en kiosk tudi do osemnajstih, v nedeljo pa od osmih do dvanajstih. Med bencinskimi črpalkami bo poslovala neprekinjeno 24 ur le črpalka na Cankarjevi ulici, ostale pa ob delavnikih od 6.—20. ure. Hkrati je določeno tudi najdaljši poslovni čas za bifeje, in sicer med tednom od 7. do 22. ure, ob nedeljah pa od 8. do 11. ure. Ob tem je zanimivo omeniti še družbene in zasebne obrtne delavnice, ki bi naj bile vsaj dva dni v tednu odprte tudi v popoldanskem času od 15. do 17. ure, ob sobotah pa bodo dežurno službo organizirale avto-servisne delavnice, servisi za popravilo gospodinjstev, strojev, vodoinstalaterske delavnice in elektroinstalaterstvo. Zaradi pomanjkanja raznih storitvenih dejavnosti, ki jih občutijo občani, je to vsekakor spodbudno dejstvo, ki naj pripomore k hitrejšemu popravilu številnih gospodinjstev in naprav.

M. Jerše

CENTIBA

Uspešne priprave na akcijo NNNP

Predsedstvo krajevne konference SZDL in komite za SLO in DS v krajevni skupnosti sta pred nedavnim analizirala in ocenila dosedanje priprave na akcijo Nič nas ne sme presenetiti, kakor tudi naloge, ki jih imajo na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Ugotovili so, da se v vseh okoljih dobro pripravljajo na akcijo in kar je

najbolj pomembno, v pripravah sodeluje velika večina vaščanov krajevne skupnosti, kar so dokazali že v nekajkratnem sodelovanju v narodni zaščiti. Ocenjujejo, da je narodna zaščita izredno aktivna. Konec preteklega leta so pregledali vse dokumente, ki zadevajo varnost, načrte civilne zaščite in narodne zaščite pa so dopolnili glede na nove kadre ter glede

na usklajevanje med organizacijami združenega dela in krajevno skupnostjo, saj veliko vaščanov dela v delovnih organizacijah. V lanskem letu so zaradi večje varnosti pred požari skupine civilne zaščite in gasilcev opravile tudi požarnopreventivne preglede vseh gospodarstev, zlasti kulinne naprave in ob tem opozorile na napake, ki bi lahko povzročile nesrečo. Predsedstvo krajevne konference SZDL je uspešno organiziralo tudi lanskeoletno solidarnostno akcijo pospravila kmetijskih pridelkov, pri tem pa se je še posebej izkazal štab civilne zaščite v krajevni skupnosti. Te dni pa se v krajevni skupnosti pripravljajo tudi na izobraževanje, saj so občani izrazili željo, da bi si ogledali nekaj filmov s tematiko splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Pripravili bodo tudi predavanja, da bi se kar najbolj seznanili z vsemi nalogami, ki jih bodo morali opraviti v skorajšnji akciji Nič nas ne sme presenetiti.

Jani D.

LENART

Gradnja industrijskih objektov

V lenarški občini se bodo tudi v prihodnje zavzemali, da bo gradnja industrijskih objektov, ki jih načrtujejo v prihodnjih letih, skoncentrirana v Lenartu. Tako naj bi namreč zagotovili možnost zaposlovanja občanov iz vseh krajev občine.

V občini Lenart ležijo zemljišča za tovrstno gradnjo v okviru delno že zgrajenih industrijskih predelov v središču občine, njihova skupna površina pa znaša okrog 30 hektarjev. Zanimivo je tudi to, da bodo vse nove industrijske objekte

še naprej gradili na severovzhodni strani mladega mesta, saj so tam zemljišča že pretežno komunalno opremljena. Možnosti za novogradnje za potrebe domače industrije bo torej dovolj, prav komunalna opremljenost pa je ob finančnih sredstvih osnovni pogoj, da bodo tovrstne občinske investicijske načrte tudi izpolnili. Posebnih težav ne bi smelo biti, saj je graditeljem potrebno poskrbeti le za interne komunikacije in neposredne komunalne priključke.

J. Kurbus

V OBČINI GORNJA RADGONA BODO NAMENILI VELIKO POZORNOST DROBNEMU GOSPODARSTVU

Zapolniti vrzeli

Kovaštvo, pečarstvo in kolarstvo so že tako redke obrtne dejavnosti, da so jih morali uvrstiti med izumirajoče.

Čeprav imajo v občini Gornja Radgona kar okrog 300 obrtnikov, 177 rednih in 123 s popoldansko obrtjo, pa s to dejavnostjo vendarle niso povsem zadovoljni. Predvsem lahko ugotovimo, da je vrsta tovrstnih dejavnosti močno deficitarna, da pa je nekaterih obrtnih storitev v občini skorajda preveč. Slednje zagotovo velja za avtoprevoznike in morda za še katere, nasprotno temu pa se v občini ukvarjajo celo s primeri, ko nekateri obrti celo izumirajo. Redke so torej predvsem storitvene obrti, na primer kovaštvo, kolarstvo, pečarstvo, čevljarstvo in še nekatere.

V tej pomurski občini pa bi v tem času imeli veliko dela zlasti vulkanizerji, mehaniki za popravilo kmetijske mehanizacije, prav tako tudi serviserji gospodinjstev in naprav, krojači, serviserji radijskih in televizijskih sprejemnikov in nekateri drugi. Tako pa se za mnoge storitve občani zaman naprezajo, ob iskanju izvajalcev, saj obrtniki vsega dela ne zmorejo.

Da bi se stanje na tem področju vendarle vsaj malo izboljšalo, so smelejši razvojni poti obrti oziroma drobnega gospodarstva nasploh tudi v dogovoru o temeljnih družbenega plana za prihodnje srednjeročno obdobje namenili najširšo skrb. Predvsem bo potrebno še naprej spodbujati mlade ljudi za obrtne poklice, stimulirati mlade obrtnike z davčnimi in drugimi olajšavami ter seveda načrtneje skrbeti tudi za ustrezne prostore, ki jih vsaj zaenkrat obrtniki nimajo dovolj. Zagotovo si lahko veliko obetajo tudi od prihodnje še tesnejše povezanosti malega gospodarstva z industrijo in nenazadnje tudi kvalitetnejšega napredka pri ustanavljanju novih organizacij združenega dela drobnega gospodarstva. Veliko je doslej na tem področju že storila domača obrtna zadruga 14. oktober, toda nemalo nalog še čaka.

J. Kurbus

LENDAVA

Tudi letos izmenjava letovanj

Plodno sodelovanje med občinskim sindikalnim svetom Lendava in sindikati županije Zala je že nekaj let uspešno tudi na področju izmenjave letovanj. Tako bodo sindikati županije Zala omogočili letovanje članom sindikata iz Lendave v znanem zdravilišču Zalakaros, v zameno pa bodo sindikalni člani sosednje madžarske županije lahko letovali v Rovinju. Takšna izmenjava letovanj traja že nekaj let, najbolj koristno pa je, da letovanje v Zalakarosu lahko izkoristijo ostareli in bolni delavci, ki ne prenesejo morja in ki imajo kronična revmatična obolenja.

Jani D.

LJUTOMER

Specializirana prodajalna

Delovna organizacija Imgrad, o njej smo nedavno pisali v našem časopisu, bo v kratkem prijetno presenetila vse ljubitelje sicer še dokaj novega vendar lepega športa. Jadranje na jadralski deski je namreč potem, ko smo pred leti tudi v Jugoslaviji v Ljutomeru, dobili prvega domačega proizvajalca jadralskih desk, postalo vse bolj priljubljeno med domačimi ljubitelji.

V Imgradu so že doslej veliko kpomagali številnim tovrstnim društvom, saj so tako ob tesnem sodelovanju z uporabniki jadralskih desk svoje izdelke tudi preizkušali in reklamirali. Ker pa je ob

osnovni opremi-jadralski deski vse večje povpraševanje tudi po ostalih rekvizitih, ki jih zaenkrat še ne izdelujemo v domačih tovarnah, bodo v Ljutomeru odprli prvo jugoslovansko prodajalno s temi športnimi predmeti. Posebna zanimivost te prodajalne bodo tudi različni nasveti, ki jih bodo kupci in bodoči športniki lahko dobili ob nakupljeni opremi.

Če bodo dela tekla po načrtih, potem bo edina tovrstna prodajalna v naši domovini sprejela prve obiskovalce že v začetku naslednjega meseca.

J. Kurbus

MURSKA SOBOTA

Delovni načrt SZDL

Najpomembnejši nalogi socialistične zveze v murskosoboški občini v letošnjem obdobju bosta uveljavljanje pobude tovariša Tita o kolektivnem vodenju in skrb za politiko gospodarske stabilizacije. To so v razpravi o prihodnjih nalogah najbolj množične družbenopolitične organizacije med drugim dejali člani predsedstva občinske konference socialistične zveze v Murski Soboti. Le-ti so za vsa trimesečja posebej oblikovali tudi podrobni delovni načrt konference, predsedstva, svetov, koordinacijskih odborov in komisij za letošnje leto. Sicer pa bo osrednja pozornost SZDL tudi vnaprej veljala delovanju delegatskega sistema, kjer mora priti do izraza utrjevanje njene mobilizacijske in usklajevalne vloge. Tretji kongres samoupravljalcev, uresničevanje letnega in priprava srednjeročnih načrtov razvoja ter javna razprava o ustavnih dopolnilih sodi prav tako med glavnitna področja delovanja OK SZDL, kar bodo povezali s praznovanjem 40-letnice vstaje in socialistične revolucije ter OF slovenskega naroda. To pa je naravnano tudi v širše priprave subjektivnih sil na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, na 12. kongres ZKJ in 9. kongres ZKS. Precejšnjo pozornost pa bodo namenili tudi odprtim vprašanjem družbenogospodarskega razvoja, razvoja sistema socialističnega samoupravljanja ter drugim področjem vsakdanjega življenja.

In kot so v razpravi še posebej poudarili, v letu 1981 so pred delovnimi ljudmi in občani murskosoboške občine številne naloge v prizadevanjih za krepitev vloge vseh oblik demokratične udeležbe delavcev pri opravljanju družbenih zadev. To pa pomeni, da se bo v prihodnje socialistična zveza še odločneje zavežala za dosledno uresničevanje ustave in zakona o združenem delu.

Na seji pa so hkrati ustanovili koordinacijski odbor za pripravo bližnjega kongresa samoupravljalcev in sprejeli usmeritev aktivnosti v murskosoboški občini. Celotne priprave kaže povezati, kot so menili, z aktualno družbenopolitično in gospodarsko problematiko, posebna skrb pa bo veljala tudi izbiri delegatov, da bi se čimbolj slišal glas delavcev—samoupravljalcev. Tako bo proces evidentiranja trajal do sredine marca, kajti do 15. aprila je treba izvoliti delegate, pri čemer je ključ za izbiro: en delegat na štiri tisoč zaposlenih.

M. Jerše

GORNJERADGONSKI POTROŠNIKI O NEKATERIH SLABIH STRANEH PONUDBE V TAMKAJSKIH TRGOVINAH

SOLATA, SOLATA

Potrošniki so imeli in imajo prav. Tako so menili člani gornjeradgonskega sveta potrošnikov pa tudi predstavniki trgovcev in člani IS, ki skrbi za to področje, prav tako pa tudi tržni inšpektor.

Njihov nedavni sestanek je bil zato še toliko pomembnejši, saj so lahko pomanjkanje nekaterih vrst blaga v gornjeradgonskih trgovinah osvetlili s skorajda vseh vidikov. Skorajda! Kajti vsi, ki so jih na sestanku povabili, se svojih odgovornosti do potrošnikov najbrž niso ali niso hoteli zavedati. Tako ni bilo nikogar iz trgovske organizacije Potrošnik, ki ima v Gornji Radgoni svojo železnino, tudi od Petrola se jim ni zdelo pomembno priti pa tudi iz Kmetijskega kombinata TOZD Gozdarstvo ne.

Na dokaj dolgi vendar plodni seji so namreč ugotavljali, da se je ponudba v mestu Gornja Radgona v zadnjem obdobju precej izboljšala, vendar je še vedno nemalo težav pri oskrbi s kurivi — zlasti izstopajo kurilno olje, premog in drva — s solato in drugimi vrstami zelenjave.

O založenosti s sadjem pa so sicer razpravljali in dodali, da bi se v sedanjem stabilizacijskem obdobju vendarle morali bolj naslanjati na domače možnosti — mimogrede spomnimo na jabolka, hruške in drugo sadje, ki je nemalokje ostalo na drevju — ne pa da samo tarnamo in zahtevamo drage banane, oranže in drugo južno sadje iz uvoza. Sicer pa so se vsi strinjali, da ima mesto Gornja Radgona ob neposredni bližini meje zagotovo izjemno mesto tudi na področju oskrbe. Solata zato ne bi smela biti večji problem, posebno še, če bi se tudi trgovci malce potrudili in se z dobavitelji dogovorili tako, da bi blago dovažali tudi v popoldanskem času in ne zgolj v jutranjih urah, ko v skladiščih poleg ostalih artiklov solate še ne morejo naložiti.

Ugodno so ocenili nedavno krizno obdobje in priznali, da pomanjkanje redkih proizvodov v Gornji Radgoni ni bilo tako hudo kot drugje.

J. Kurbus

LENDAVA

Mlade skrbi zaposlovanje

Eden izmed problemov, o katerem bodo razpravljali mladi lendavske občine na prihodnji programsko-volilni konferenci, je problem zaposlovanja mladih. Kljub temu da resolucija o družbeno-ekonomskem razvoju lendavske občine za letošnje leto ne predvideva večje rasti zaposlenosti kot v lanskem letu, mladi vendarle vidijo nekatere možnosti, saj bi se po njihovem lahko odpravilo nadurno delo in zaposlovanje upokoencev. Podatki strokovnih služb menda kažejo, da je pogodbeno zaposlenih delavcev malo, vendar pa mladi v te podatke ne verjamejo in sodijo, da je zaradi neurejene kontrole teh zaposlitev več.

Ob koncu minulega leta je bilo v lendavski občini 417 iskalcev zaposlitve, od tega kar 50 odstotkov žena in deklet, 45 odstotkov pa je takšnih, ki iščejo prvo zaposlitev. Poseben problem so medicinski tehniki, ki jih je trenutno 14, polovica od teh pa na zaposlitev čaka že leto in več. Od vseh iskalcev zaposlitve pa je kar 50 odstotkov mladih. Žal prav mladi le s težavo pridejo do dela, to pa povzroča veliko problemov in prav o teh naj bi tekla beseda tudi na programski konferenci. Usmeritev v proizvodne poklice bo po mnenju občinske konference ZSMS Lendava nujna, saj je na dlani, da vseh mladih, ki so končali medicinsko, administrativno in drugo šolo v občini, ne bo mogoče zaposliti.

Jani D.

dopisniki so zabeležili

MURSKA SOBOTA

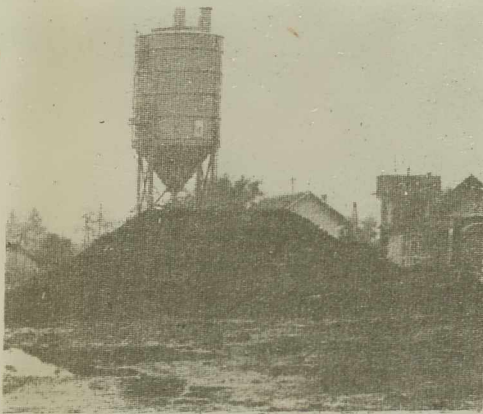
Usposobljeni za nove akcije

Pred dnevi so se v Murski Soboti zbrali delegati vseh pomurskih osnovnih organizacij ZSMJ v JLA na enodnevni seminarji o mestu in organiziranosti ZSMJ v JLA. Seznanili so se s temeljnimi oblikami dela, težavami, možnostmi in nalogami.

Poslušali so tudi predavanje o pripravi in vodenju sestanka. Vse prevečkrat so sestanki dolgovozni, utrudljivi, nekonkretni, so menili. Ne zavedamo se, da mora biti sestanek samo kratka priprava, dogovor za akcijo.

Ob koncu so se dogovorili še o aktualnih nalogah: predlaganju mladincev v zvezo komunistov, krepitvi borbene pripravljenosti enot, racionalizaciji in varčevanju, problemih osnovnih organizacij in izdaji glasila, ki bo tesneje povezovalo delo osnovnih organizacij; posebno so se posvetili dogovoru o sodelovanju s terenom, ki je v teh krajih že tradicionalno dobro.

Igor Lipovšek

Premog, premog, ta ljubi premog... Dnevni kopi ga pošiljajo, vendar neočistene, zato nič čudnega, če se kurjači jezijo. Več je skoraj blata in kamena kot premoga. Posnetek z železniške postaje v Murski Soboti.

PEČAROVCI

Mladi delujejo v KUD

Kulturno umetniško društvo „Matej Bor“, ki je bilo ustanovljeno na pobudo mladih, je v minulemu letu dobro sodelovalo s krajevno skupnostjo in mačkovsko osnovno šolo. Omeniti moramo nekaj najpomembnejših akcij: proslave ob obletnici smrti Edvarda Kardelja, kresovanje s kulturnim programom ob 25. maju, prireditev za ostarele občane in še vrsto drugih. Vsekakor ne moremo tudi mimo prispevka k čimbolj slovesnemu vzdušju ob referendumu za občinski in krajevni samoprispevek.

Zimski čas je kot nalašč za kulturno aktivnost in tega se zavedajo tudi Pečarovičani. Do sedaj so se širši slovenski javnosti že dvakrat predstavili v javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino, zdaj pa se pripravljajo še za tretji nastop. Jutri se bodo namreč odpravili na Koroško, kjer se bodo v boju za točke pomerili z ekipo Kotelj. J. Konkolič

GEDEROVCI

Čez zimo s knjigo v roki

V dolgih zimskih večerih marsikdo rad vzame v roke dobro knjigo, da se ob njej razvedri pa tudi kaj pametnega nauči. Vendar pa so ljudje z vasi le redko prišli do knjig, v mestno knjižnico so zahajali zelo redki. Največkrat so ljudje brali knjige svojih otrok, ki so jih prinesli iz šole, ali pa so jih naročali preko založb. S potujočo knjižnico, ki so jo uvedli pred leti, se je stvar zelo izboljšala, saj si ljudje radi izposojajo knjige, to potrjuje tudi obisk. Tudi v KS Gederovci je pred tremi leti začela delovati krajevna knjižnica, kot del Pokrajinske študijske knjižnice v M. Soboti. To je seveda majhna knjižnica z nekaj več kot 500 knjigami, toda za tako majhen kraj je ravno dovolj. To so najbolj iskana in najboljša dela naših in tujih avtorjev, vsako leto pa dobijo tudi nove knjige. Že od vsega začetka jo ureja in vodi Angela Črnko. Največji problem je prostorska stiska, saj so vse knjige v eni sami omari.

Angela Črnko je amaterska knjižničarka, kljub temu pa ima vse knjige lepo razporejene in označene. Knjižnico ima odprto dvakrat tedensko, v četrtek in petek.

B. P.

Smo sredi zime, pričakujemo, da bodo „zimskie strahote“ trajale še nekaj časa, premog pa je težko kupiti. To je le nekaj vzrokov, zakaj drevesa po gozdovih padajo in padajo, tudi zaradi kurjave. Po gozdovih brnijo motorne žage, slišijo se udarci sekir, po cestah pa brzijo traktorji in druga prevozna sredstva, natovorjena z debli. Foto: Jože Gabor

Če še ne veste, naj vas spomnimo: ob teh dveh lipah v Noršincih pri Murski Soboti je središče Pomurja. Dve lipi in dva sprehajalca.

Foto: J. Stolnik

Mladi bodo sejali sladkorno peso

Aktiv mladih zadružnikov v Hotizi so ustanovili že leta 1973. Vsa leta so bili prizadevni. Tako je bilo tudi lanske leto.

Dogovorili so se, da bodo tudi letos posvetili največjo pozornost strokovnemu usposabljanju za sodobno kmetovanje, med drugim tudi o pridelova-

nju sladkorne pese. Tudi letos jo bodo zasejali, saj je predlani na njihovih površinah pokazala dobre rezultate.

S. Zver

UNIOR zreče
kovaška industrija

63214 zreče - jugoslavija - žel. postaja celje - slovenija

tel 063 760 000

telegram unior zreče - telex 33527 yu unior

UNIOR — kovaška industrija Zreče

vabi k sodelovanju

več novih sodelavcev gostinske stroke za nov hotel na Rogli. Predvsem potrebujemo:

— VEČ KV NATAKARJEV

za delo v strežbi. Od kandidatov pričakujemo, da imajo končano poklicno gostinsko šolo, zaželjene so delovne izkušnje, ki pa niso pogoj ter veselje do dela v gostinstvu.

Kandidatom nudimo primerne osebne dohodke, zanimivo delo, praktično izpopolnjevanje v stroki ter tudi ustrezno samsko stanovanje.

Vabimo vse, ki izpolnjujete pogoje, da najkasneje v 15 dneh po objavi pošljete pisne vloge na naslov UNIOR — kovaška industrija Zreče.

Povabili vas bomo na razgovor, kjer se bomo podrobneje pogovorili o vaših in naših pričakovanjih.

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE

AUTORADGONA
GORNJA RADGONA

TELEFONI:
hišna centrala (069) 74-311, direktor 74-004, komerciala 74-007,
tozd transport 74-006, tozd proizvodnja 74-311, tozd avtoservisi 74-020,
marketing maribor (062) 26-363, 26-343, 26-353, 26-373
TELEX YUAR 35 236
Tek. rač. št. 51910-601-10467
Telegram: AVTORADGONA GORNJA RADGONA
Poštni predal 53

Proizvodno transportno podjetje AVTORADGONA, n. sol. o., Gornja Radgona, Ljutomerska 26, TOZD Avtotrgovina-servisi

vabi k sodelovanju

delavce za opravljanje del in nalog:

3 AVTOMEHANIKOV

Pogoj: končana poklicna šola za avtomehanika in eno leto ustreznih delovnih izkušenj

Za objavljena dela in naloge se združuje delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Kandidate vabimo, naj pošljejo pismene prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 15 dneh od dneva objave.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v 30 dneh od poteka roka za sprejem prijav.

VESTNIK vaš prijatelj

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja ABC Pomurka — KG Rakičan, TOZD Prašičereja Beltinci

objavlja

prosta dela in naloge
— obratnega električarja — KV in
— dva kmetijska tehnika — pripravnika (odslužen vojaški rok)

Za opravljanje zgoraj navedenih del in nalog delavci združijo delo za nedoločen čas. Stanovanja ni. Pismene prijave pošljite v roku 15 dni od dneva objave na naslov

ZAVOD ZA TEHNIČNO IZOBRAŽEVANJE LJUBLJANA, Langu-
sova 21, tel. (061) 22-270, 22-076, prireja v Murski Soboti

TEČAJ

za TELEFONISTE V DELOVNIH ORGANIZACIJAH, ki delajo na naročniških telefonskih centralah. Tečaj prične 21. 2. 1981 in traja 7 zaporednih sobot. Posredovana bodo teoretična in praktična znanja, ki bodo udeležencem omogočila boljše opravljanje njihovega dela, med drugim:

- osnove telefonije,
- tehnika telefoniranja na raznih vrstah central,
- kultura jezika pri telefoniranju,
- osnove vzdrževanja prostora in naprav v telefonskih centralah.

Prijave pošljite na naš naslov do 14. 2. 1981.

RAKIČAN

ŠE TAKŠNA SREČANJA

Minulo soboto je mladina OO ZSMS Rakičan v svoji sobi pripravila prijetno srečanje z vojakmi graničarji iz karavle Prosenjakovci. V program srečanja so uvrstili odbojko, šah, streljanje z zračno puško, predavanje o KS, demonstracijo orožja, pogostitev in ples. Z rezultatom 2:1 so v športnih igrah zmagali graničarji.

Čas je hitro mineval v prijetnem razpoloženju in ko je bilo najlepše, so se morali posloviti. Toda kljub temu so se spleta nova prijateljstva in poznanstva. Ob koncu so si izmenjali še naslove in sklenili, da bodo takšna srečanja še pripravljali. H. Žitek

NEGOVA

Delali so, zato jim je toplo

Mladi v Negovi imajo prostore, le hladni so bili, tako kot v tej energetske krizi marsikje drugje, zato so iskali najcenejše rešitve. Dogovarjali so se z ljudmi, ki so odgovorni za gospodarjenje z družbenimi gozdovi v radgonski občini in uspeli — dovolili so jim pobiranje suhljadi, okrog prevozov pa so se prav tako dogovarjali in dogovorili. Kurjava zastoj pa še gozdovi so vsaj deloma počisti. Izviren in zgleden primer, kajne?

L. K.

Na potezi so cestarji

Na eni od zadnjih sej zboru krajevne skupnosti občine Lendava je delegat krajevne skupnosti Polana načel naslednjo problematiko: Ob občinski cesti Velika Polana—Hotiza je potrebno posekati grmičevje in drevje ob cesti, ker ovira promet.

Iz odgovora, ki ga je dobila delegacija krajevne skupnosti Polana, je moč izluščiti naslednje. Po zakonu o javnih cestah mora upravljalec cest poskrbeti, da ne bo oviran promet na cesti, kar pomeni, da je dolžan tudi posekati grmičevje. Za vzdrževanje občinskih cest v lendavski občini je pooblaščen delovna organizacija Gidos iz Lendave, v upravljanju pa jih ima komunalna skupnost občine Lendava. Za odstranjevanje grmičevja in drevja pa skrbi jo (če) cestarji na vseh občinskih cestah.

J. Žerdin

tedenski koledar

SREDA 4. januar — Andrej ČETRTEK 5. januar — Agata PETEK 6. januar — Ljubo

kino

PARK MURSKA SOBOTA

4. in 5. februarja ob 18. in 20. uri angleški barvni kinemaskopski film: V LOVU ZA STEGNER-JEM.

6. februarja ob 18. in 20. uri ameriški barvni kinemaskopski film: PEKLENSKA ČETRTEK.

SVOBODA GORNJA RADGONA

4. februarja ob 19. uri ter 5. februarja ob 17. in 19. uri ameriški film: FANTJE IZ BRAZILJE.

6. februarja ob 19. uri italijanski film: LA VERGINELLA.

ČRENŠOVCI

6. februarja hongkonški barvni film: BRUCE LEE PROTI NAD-ČLOVEKU.

LJUTOMER

4. februarja ob 17.15 in 19.30 uri ameriški film: MANITU DUH ZLA.

prodam

HARMONIKA MELODIJA, 11 registrov, 80 basno in KITARO MELODIJA s šestimi strunami, prodam. Kuronja, Turnišče n. h., telefon 70-255. M-325

TRAKTORSKO KOSO (FERGUSON), prodam. Vadarci 1. M-326

TRAKTORSKI PLUG (SLAVONAR), prodam in LUPILEC ZA KORUZO z elektromotorjem, ugodno prodam. Štefan Flisar, Murski vrh 5, Radenci. M-327

2 ha MESANEGA GOZDA v Andrejcih, prodam. Viljem Jakša, Ivanovci 24, Fokovci. M-329

DRVA za kurjavo, prodam. Naslov v upravi lista. M-330

PRALNI STROJ SUPERAVTOMAT PS 663 in koso za IMT 533, malo rabljeno, prodam. Vanča vas 52. M-331

KAVČ Z DVEMA TABUREJEMA, ugodno prodam. Informacije telefon 21-944. M-334

TRAKTOR ZETOR 4911 s kabino, star eno leto, prodam. Štefan Hancič, Dobrovnik 271. M-336

ENOFAZNO VODOVODNO ČRPALKO, prodam. Franc Strajnsak, Stročja vas 15 a. VI-45

KRAVO po izbiri in 42 arov gozda, prodam. Cimerman, Pristava 13, Ljutomer. VI-46

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJIEM, prodam. Trimlini 58. LE-6

PEVSKO OZVOČENJE 100 W SCHALER prodam. Janez Čizmažija, Turnišče 87. M-306

TRAKTOR STYLER — KS 18, s plugi in regulatorjem, prodam. Gor. Petrovci 36. M-308

OTROŠKO POSTELJICO IN SPORTNI VOZIČEK prodam. Trplan, Stara ulica 6, IV. nadstropje, M. Sobota. M-310

RENAULT 4, letnik 1976, prodam po ugodni ceni. Donoša, Prvomajska 20, telefon 23—733. M-311

BARVNI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK GORENJE COLOR ugodno prodam. I. P. Titova 22. M-313

VAUXHALL VIVO ugodno prodam. Telefon 21-547 (popoldan), Lendavska cesta 18 (nadstropje) M-315

R 4, letnik 1971, registriran do decembra 1981, prodam. Cankarjevo naselje 24, M. Sobota. M-316

KRAVO, z drugim teletom brejo, prodam. Janez Kučan, Suhi vrh 37. M-333

KRAVO BREJO, TELIČKO in BIKKA (300 kg), prodam. Žitkovci 21. M-318

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, prodam. Edvard Papič, Naselje Borisa Krajgerja 6 (za osnovno šolo II.), M. Sobota. Vzamem tudi ček. M-319

FORD ESKORD, letnik 1977, prodam. Bagula, Tropovci 68. M-320

ČRNO-BELI TELEVIZOR S STABILIZATORJEM, star dve leti, ugodno prodam. Rado Vindiš, Trate 1, G. Radgona. M-321

TOVORNI AVTO TAM 4500, pokrit s cerado, vozen, registriran do decembra 1981, prodam. Informacije od 15. ure dalje, telefon 069 22-115. M-382

ENOFAZNO ČRPALKO (komplet), dva meseca rabljeno. Kolman Horvat, Tešanovci 102/a. M-383

LADO 1600 ugodno prodam. Radovci 53 M-384

SAP VIATOR
TOZD Turizem rent a car
Poslovalnica Ljutomer

LJUBITELJI CVETJA!

14. februarja vas vabimo

na razstavo cvetja v Padovo

Prijave sprejema SAP VIATOR, TOZD Turizem rent a car, Poslovna enota Ljutomer, Glavni trg 1

SOZD SAP-VIATOR

GOLFTURIST, n. sol. o., Ljubljana

TOZD GOSTINSTVO

GOZD MARTULJEK, n. sub. o.

64282 Gozd Martuljek 42

telefon: (064) 88-415

telegram: hotel Špik

žiro račun: 51530-601-15117

SOZD SAP—VIATOR

TOZD Gostinstvo Gozd Martuljek

objavlja

prosta dela in naloge

KV KUCHARJA-KUHARICE.

Poleg splošnih pogojev se zahtevajo še:

KV kuharica-kuhar

— poklicna šola za KV kuharje

— 1 leto delovnih izkušenj

— dvomesečna poskusna doba

Delo se združuje za nedoločen čas.

Rok prijave je 15 dni od objave.

Vse prijave z dokazili o izobrazbi sprejema komisija za medsebojna delovna razmerja v TOZD GOSTINSTVO Gozd Martuljek.

ABC Pomurka — Veletrgovina »Potrošnik« Murska Sobota na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja TO Preskrba z dne 27. 1. 1981

objavlja

— prosta dela in naloge

poslovodje

v poslovalnicah:

— Rogašovci 2

— Pertoča 8.

Pogoji: za dela in naloge poslovodje se zahteva končana srednja šola ali VK trg. poslovodje in 3 leta delovnih izkušenj.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov Veletrgovina »Potrošnik« TO Preskrba, Murska Sobota Arh. Novaka 2.

Prijavljeni kandidati bodo v roku 15 dni po opravljeni izbiri obveščeni o rezultatu izbire.

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch. 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih — Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ČESTITKE IN POZDRAVI

DARINKA KODILA iz Tešanovca in izvoljencu JOŽE-TU želijo na novi življenjski poti vse najboljše, največ pa sreče in zadovoljstva želi GD in mladina iz Pečarovec.

sobe

Stanovanje v M. Soboti oddam ženski oziroma dijakinji, ki bi hotela v popoldanskem času paziti na otroka. M-309

ENOSOBNO STANOVANJE s površino 44 kv. m v centru Murske Sobote, prodam. Naslov na upravi lista ali telefon 23-111 popoldne od 16. ure naprej. M-312

razno

PSA OVČARJA, podarim dobri družini. Tutek Alojz, Černelavci 57. M-317

ZŠA MURSKA SOBOTA zadnji vpisuje

KANDIDATE ZA POKLICNE VOZNIKE MOTORNH VOZIL C, D, in E KATEGORIJE vsak dan od 7. do 15. ure pri AMD M. Sobota.

Začetek pouka 20. 2. 1981.

VESTNIK

vsak
torek
in
petek

POSTANITE NAROČNIK

VESTNIKA!

Izpolnite objavljeno naročilnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ali pa jo v kuverti pošljite na naslov: UPRAVA VESTNIKA, Titova 29/II, Murska Sobota.

Podpisani kraj

ulica hišna številka

naročam VESTNIK.

Letno naročnino v znesku 260 din bom plačal v enem ali dveh obrokih po splošni položnici.

V dne 1980 Lastnoročni podpis

Berite Vestnik, ki izhaja vsak torek in petek ter vas seznaja z dogodki doma in po svetu.

Naročniki imajo pri malih oglasih in zahvalah poseben popust.

NE POZABITE — VESTNIK SVOJE NAROČNIKE TUDI NAGRAJUJE.

Končano tvoje je trpljenje
verovala v lepše si življenje.
Bridkaboletina ostala je pri nas
oh, kdaj zacelil jo bo čas.

V 81. letu starosti nas je nenadoma, tiho in brez slovesa, zapustila naša ljuba mama in oma

Karolina Banfi

roj. HORVAT
šivilja iz Lemerja

Imela si močno voljo do življenja, toda neusmiljena bolezen je v kratkem času pretrgala nit tvojega življenja. Imeli smo se radi, ti nas in mi tebe, zato ne moremo verjeti, da te ni več med nami. Niti solze ne morejo izbrisati bolečine, z ničemer ne moremo napolniti praznine, ki je nastala za teboj, toda spomin na tebe ostane v naših srcih do konca dni. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju internega oddelka Rakičan, družinam Šiftar, Kuzma, Hašaj, posebno Irmi in Ludviku, vsem vaščanom, predstavniku KS tov. Beli za izrečene tople besede ob odprtem grobu, g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke, godbi iz Bakovec ter Veričinim in Viljevim sodelavcem.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Lemerje, Kruplivnik, Renkovci, M. Sobota

Neutolažljivi: Štefan in žena Gizela, Viktor, Verica in Vili z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata, svaka in strica

Gezeka Gomboca

kmeta iz Mačkovca št. 16

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in izrazili sožalje. Hvala sosedom, posebno družinam Ritoper, Zeljko in Kerec. Hvala č. g. župniku za opravljeni obred, pevcem in predstavniku KS Mačkovci. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žalujoci: bratje in sestre z družinami

ZAHVALA

Po kratkotrajni bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Štefan Bertalanič

logar v pokoju iz Lipovec

Iskreno se zahvaljujemo, sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom za izrečena sožalja, darovane vence in cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala govorniku Ivanu Šebjanu, duhovniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: žena Katarina, hčerki: Angela in Marija z družinama, sestra Marija, vnuki, vnukinje, pravnuki in pravnukinje.

„TITO, RADI TE IMAMO!

»Trenutka, ko smo se člani najboljšega pevskega zbora v Sloveniji srečali s tovarišem Titom, ne bom nikoli v življenju pozabila. Tito! Tito! Radi te imamo! Vzklikali smo, ploskali. Po časi je prišel naproti, mi pa smo kar naprej izgovarjali najlepše besede.

Po tolikih letih skorajda ne morem verjeti, da je vse to bilo res in vendar še danes slišim prijeten glas tovariša, prijatelja, ljubitelja otrok.

Spominim se, kako nas je učence osnovne šole v Gornji Radgoni, ki smo leta 1955 bili med srečneži, ki so smeli zapeti tovarišu Titu, povprašal, če razumemo srbohrvaščino. Ponudil nam je namreč celo pogovor v slovenskem jeziku, a na šoli smo se učili srbohrvaščino in smo ga razumeli. Toda, njegove tople besede bi dojele zagotovo tudi takrat, če ne bi razumeli tega jezika.

Ja, bilo je leta 1955. Spominjam se, kot da bi bilo še včeraj. Pevski zbor, ki ga je vodil Manko Golar, je smel k njemu in mu lahko s pesmijo čestital za njegov 63. rojstni dan...

Včasih se spomnim tistih časov, ko sem bila še otrok in sem prepevala v tem zboru. Vsakokrat pa si zaželim, da bi se časi vrnili, da bi lahko še prepevala pred tovarišem Titom, da bi bil še vedno v tistih letih in bil naš predsednik. Težko je z besedami opisati bolečino, ki jo začutim, ko pomislim na srečanje z največjim prijateljem in učiteljem...

V Beogradu so nas čakali tudi drugi pevci, naši vrstniki iz drugih šol v domovini. Vsi pa smo prispeli v naše glavno mesto zato, da bi mu zapeli kakšno lepo pesmico in mu izrekli čestitke ob njegovem rojstnem dnevu.

Veliko let je že preteklo od srečanja z njim. Danes sem delavka v delovni organizaciji Corenje-Elrad. Spomnim se, kako nas je takrat podučil, nam pripovedoval o tem, da bomo prevzeli velike odgovornosti in obveznosti nase... Šele danes popolnoma razumemo bogato vsebino njegovih velikih in prijaznih besed.

Tovariš Tito nam je takrat pripovedoval o svoji mladosti, o lepih in grenkih življenjskih izkušnjah v njegovem otroštvu; o izkuš-

njah, ki si jih je pridobil v svojem življenju. Povedal je veliko lepega in vse prehitro je minil čas, odmerjen za pogovor z njim.

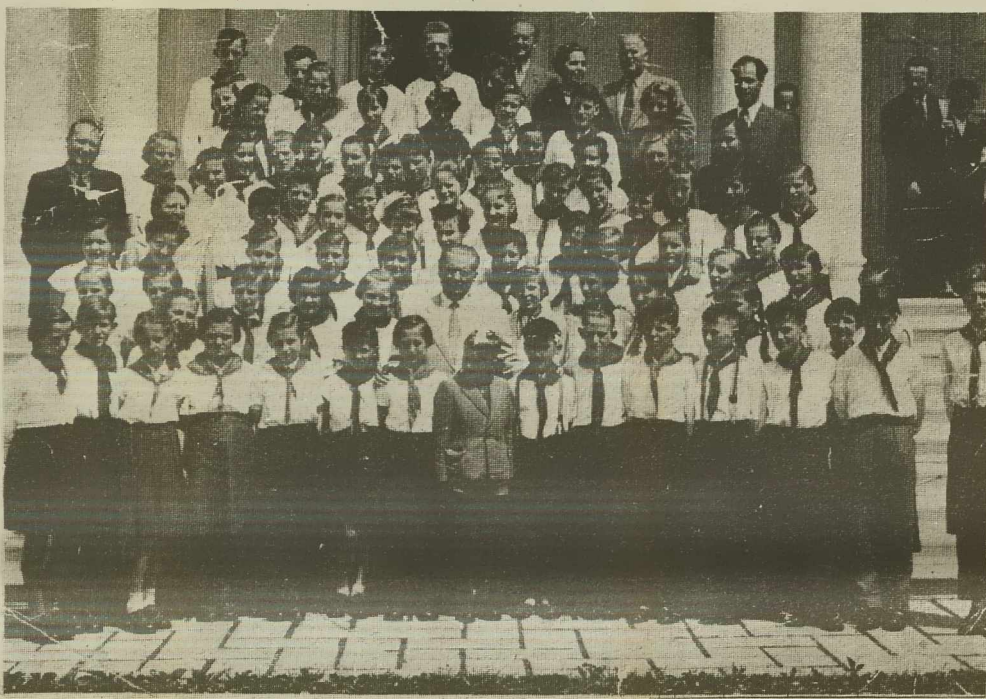
Spomnim se, da smo ga že prej poprosili tudi za skupno fotografiranje. Ni nam odrekel. Kot tolikim mladim obiskovalcem iz vseh krajev naše domovine, je tudi nam poklonil to priložnost. Tako prijetno se je bilo postaviti ob njem pred fotografa. Slika mi je ostala v spomin na to nepozabno srečanje. To je najlepša in najdražja fotografija v mojem albumu.

Ko smo se morali posloviti, naj je podaril še nekaj svojih velikih misli in hkrati izrazil željo, naj ostanemo poštene in marljivi...

Mnoge je pogladil po laseh, se nasmehnil, nam podajal svojo toplo roko. Ko smo odhajali, je še nekaj časa gledal za nami in dolgo, dolgo mahal v pozdrav...

Mira Dundek, danes zaposlena v delovni organizaciji Gorenje-Elrad v Gornji Radgoni, se je srečala s tovarišem Titom kot pevka v pevskega zbora osnovne šole v Gornji Radgoni. Leta 1955, ko je tovariš Tito slavil svoj 63. rojstni dan, je veljal ta pevski zbor pod vodstvom Manka Golarja za najboljšega v Sloveniji in je bil zato tudi izbran za nastop pred najdražjim poslušalcem.

J. Kurbus

Pred programsko-volilno konferenco

Akcije in naložbe

Iz programa spomeniškega varstva, ki ga je lansko leto sprejela občinska kulturna skupnost Lendava, je moč izluščiti naslednje akcije: dokončanje del v novem Uj Tomažu, prekrivanje ostrejša Kovačeve rojstne hiše v Nedelici ter ureditev spominske sobe v zidnici Miška Kranjca. Dela v novem Uj Tomažu so končana, Kovačevo rojstno hišo so začeli prekrivati, vzporedno s tem pa rešujejo tudi vprašanje pravic do uporabe in upravljanja s prostori.

Oprema za spominsko sobo v zidnici Miška Kranjca je že naročena, izdelana bo na osnovi načrtov, ki jo je izdelal Zavod za spomeniško varstvo Maribor, skupaj z Zavodom za kulturo občine Lendava. Drugih pomembnejših akcij v lanskem letu niso načrtovali. Zataknilo pa se je predvsem pri finančnih sredstvih pri gradnji novega kulturnega doma v Dobrovniku, katerega sofinancirata, ob udeležbi krajevne skupnosti Dobrovnik, občinska kulturna skupnost Lendava in Kulturna skupnost Slovenije. Na občinski kulturni skupnosti pravijo, da bodo v zvezi z nadaljnjo gradnjo kulturnega doma v Dobrovniku še govorili.

Jože Žerdin

Priloge na letno programsko-volilno konferenco občinske organizacije zveze komunistov v Murski Soboti, na kateri bodo ocenili svojo aktivnost v preteklem letu in si načrtali vrsto nalog v letu 1981, so v polnem teku. Zlasti bi naj spodbudili aktivnost osnovnih organizacij zveze komunistov v murskosoboški občini, zato bodo, kot so se dogovorili na komiteju občinske konference zveze komunistov, okrepiли številne posredne stike, kar velja še posebej med osnovnimi organizacijami ZK in organi občinske organizacije zveze komunistov. Tako bi naj opravili vrsto obiskov delovnih skupin v OO ZK, marsikje pa bi pripravili tudi skupne seje komiteja OK ZK in osnovnih organizacij zveze komunistov. S temi delovnimi skupinami, ki jih bodo sestavljali člani občinske konference zveze komunistov in njenih organov, bi se naj podrobneje seznanili z družbenopolitičnimi in gospodarskimi razmerami v posamezni temeljni ali delovni organizaciji oziroma v krajevni skupnosti. Takšno metodo dela pa ne bi uveljavljali, kot poudarjajo, le do letne programske-volilne konference občinske organizacije zveze komunistov, ki bo meseca marca, ampak tudi dlje kot stalno prakso v delovanju partijske organizacije. Z njo pa bodo navsezadnje uresničili tudi potrebo po večji učinko-

vitosti, enotnosti in povezanosti zveze komunistov pri reševanju vseh aktualnih družbenopolitičnih in gospodarskih vprašanj.

Omenjeno aktivnost bodo pospešili zlasti v mesecu februarju, da bi lahko pravočasno pripravili oceno in poročilo o delovanju komunistov v osnovnih organizacijah ZK v murskosoboški občini. V zvezi s tem pa morajo v vseh osnovnih organizacijah zveze komunistov izdelati tudi krajšo oceno razmer v določeni temeljni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti, da bi lahko objektivno ocenili vpetost le-te v konkretnem samoupravnem okolju. Pri tem gre zlasti za rezultate stabilizacije, proizvodne probleme v temeljnih organizacijah združenega dela in zaposlovanju v njih. Drugi sklop vprašanj zajema delovanje zveze komunistov v političnem sistemu, kjer je treba ugotoviti aktivnost komunistov v temeljnih organizacijah, samoupravnih organih tozgov oziroma v krajevnih skupnostih, kakor tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah, predvsem v socialistični zvezi in sindikatu. Prav tako je treba oceniti varnostno-politične razmere v tozdi in krajevnih skupnostih, stopnjo podružbljenosti varnostno-političnih vprašanj in podobno. Sicer pa naj ocena vsebuje tudi vprašanja v zvezi z aktualno pro-

blematiko, ki se pojavlja v določeni delovni sredini.

V pripravah na programsko-volilno konferenco ZKS pa je treba istočasno opraviti tudi kadrovske priprave in v osnovnih organizacijah zveze komunistov evidentirati možne kandidate za najodgovornejše funkcije v občinski organizaciji zveze komunistov, kar naj bi sklenili do konca februarja. Možni kandidati morajo biti aktivni in priznani družbenopolitični delavci, ki bodo sposobni uresničevati nadvse zahtevne naloge v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Tovela zlasti za zelo odgovorni funkciji predsednika občinske konference zveze komunistov, ki ima enoletni mandat in se lahko še enkrat ponovi, in za izvršnega sekretarja komiteja občinske konference ZK, ki pa ima dvoletni mandat. Hkrati pa je potrebno tudi evidentirati možne kandidate-člane za programsko-volilno konferenco, ki bodo osnovno organizacijo zveze komunistov zastopali na tej konferenci, prenesli stališča OO ZK tjakaj in obratno. Vse osnovne organizacije zveze komunistov in njene člane čaka torej v naslednjem obdobju izredno pestra aktivnost, ki bo potrdila vodilno idejno-politično vlogo zveze komunistov v murskosoboški občini.

M. Jerše

Komentiramo

Komunalno obarvana delegatska vprašanja

Delegatskih vprašanj na sejah zborov občinske skupščine Lendava v lanskem letu je bilo kakih 120, kar je lepo število in kaže na zavzetost delegatov in delegacij za urejanje pestre problematike. Seveda pa je bilo največ delegatskih vprašanj v zboru krajevnih skupnosti, kar ni čudno, saj so delegati tega zbora prenašali na skupščino številne probleme, ki jih rešujejo v krajevnih skupnostih. Žal pa moramo ugotoviti, da so bila delegatska vprašanja preveč komunalno obarvana, saj so se sukala okrog cest, jarkov, vodovodov, mostov in drugih komunalnih objektov, manj pa je bilo vprašanj glede razvoja kulture, zdravstva, šolstva, prometne varnosti in drugih problemov, ki jih v krajevnih skupnostih imajo in ki bodo čedalje bolj aktualni. Veliko delegatskih vprašanj je bilo tudi glede razvoja kmetijstva, zlasti pa zastran nepravilnosti, ki se dogajajo, tako pri prodaji živine, kot nabavi gnojil, semen in drugega reprodukcijskega materiala. Vse to je seveda ponovno opozorilo, da v kmetijstvu, zlasti v uveljavljanju dohodkovnih odnosov, ni vse tako kot bi moralo biti. V zboru združenega dela je bilo sicer manj delegatskih vprašanj, vendar pa so bila bolj pestra.

Tako je denimo delegate zanimalo, kako bodo občinski organi vplivali na boljšo založenost trgovin, zagotovili preskrbo s pitno vodo, kako bodo zadostili željam za ureditev telefonije, kakšna bo cena stavbnega zemljišča, kakšna komunalna ureditev, kje se lahko gradi in podobno. Vprašanja so seveda zahtevala tehtne odgovore, ki jih je moral pripraviti izvršni svet ali eden izmed organov državne uprave, če se je vprašanje nanašalo na delovne organizacije, pa predstavnik le-teh. Vsekakor pa velja zapisati, da so bili delegati vseh zborov občinske skupščine kar dokaj zvedavi, to pa pomeni, da so spremljali vsa dogajanja v občini. Ob množici delegatskih vprašanj pa lahko izluščimo tudi nekatera, ki so bolj plod razmišljanja posameznega delegata in manj delegatske baze. Problem delovanja delegacij seveda še vedno ni popolnoma rešen, saj so delegacije ponekod še vedno osamljene, brez podpore krajevnih konferenc SZDL ali sindikalne organizacije, to pa seveda povzroča težave in zaradi tega so vprašanja tudi enostranska. Kljub vsemu pa bi za konec lahko zapisali, da je delegatsko vprašanje na sejah zborov skupščine postalo pomembna sestavina dela skupščine, izvršnemu svetu pa kaže, kateri so problemi, ki niso rešeni, in kam naj usmerja svojo dejavnost.

Jani D.

Vprašanje v premislek

Vsakokratna javna razprava v krajevnih skupnostih lendavske občine navzgor kopico zanimivih vprašanj, ki so vselej dobrodošla za delovanje družbeno-političnih organizacij. Ko so občani lendavske občine razpravljali o referendurnem programu za zdravstvo in šolstvo, so seveda povprašali tudi o drugih rečeh in o teh naj bo govor v tem prispevku.

V krajevni skupnosti Genterovci je občane zanimalo, zakaj so razlike med cenami kmetijskih pridelkov, zlasti živine, pa tudi z odnosom zdravstvenih delavcev do pacientov niso zadovoljni. V KS Dolga vas so menili, da bi bilo v investicije potrebno pritegniti naše zdomce, ki da se neredko odmikajo od plačevanja prispevkov. V KS Bistrica so z zadovoljstvom sprejeli obratovanje lekarne v Črensovcih, nezadovoljni pa so s storitvami trgovine pa tudi s temeljno združeno organizacijo Črensovci. KS Črensovci pa zanima, kdaj bo zgrajena čistilna naprava, izrazili pa so tudi potrebo po vrtcu in razširitvi šolskega prostora, za kar bodo zbrali tudi lastna sredstva.

V KS Dobrovnik je občane zanimalo, ali bodo v tem srednjeročnem obdobju dobili industrijski obrat in koliko lastnih sredstev bi morali prispevati. Tudi v Kobilju so govorili o industrijskem obratu ter o tem, kdaj bo asfaltirana cesta do Dobrovnika. Problem smetišča že dalje časa žuli krajeane v Petišovcih, v Čentibi pa bi radi, da bi uredili hudournike in zgradili most čez Ledavo v Zataku. V Veliki Polani so povprašali o asfaltiranju občinske ceste med Polano in Črensovci, o gradnji nove trgovine, ter možnostih za gradnjo zdravstvene postaje v obdobju 1985 do 1990. Krajevna skupnost Hotiza bi želela v naselju Kot zgraditi vaški dom, saj v tem kraju nimajo nobenega prostora za delovanje organizacij. V Lakošu so se zavzeli za ureditev telefonije, v Mostju pa so menili, da bi bilo potrebno pri financiranju KS upoštevati manj razvite v okviru občine. Tu bodo tudi adaptirali staro šolo za potrebe delovanja organizacij in društev. Posebej pa so se zavzeli za ureditev telefonije. Krajevno skupnost Gorice pri Lendavi najbolj tarejo skrbi, povezane s prevozom šolskih otrok in delavcev, ter preskrba občanov s trgovskim blagom. Želijo da bi imeli trgovino pa tudi boljšo telefonsko povezavo z Lendavo. V KS Turnišče jih je zanimalo, kakšni so vzroki, da niso asfaltirani mostovi in deli cestišč na cesti Genterovci — Turnišče, nezadovoljni pa so s financiranjem telesno-kulturne skupnosti, kar zadeva društva in klube, ki delujejo na področju KS. Zahtevajo tudi pomoč inšpekcijskih služb pri izvajanju odloka o odlaganju smeti in odpadkov, predlagajo izdelavo programa za vse krajevne skupnosti v občini.

To je torej vrsta vprašanj, ki težijo občane in krajevne skupnosti. O njih bo potrebno razmisliti in se dogovoriti za reševanje.

Jani D.